

Wójt Gminy Zabrodzie

Prognoza oddziaływania na środowisko
do Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego
Gminy Zabrodzie

BAAU Architektura Urbanistyka Sp. z o.o.

Czerwiec 2023 r.

BAAU Architektura Urbanistyka Sp. z o.o.
ul. Sękocińska 11A/20
02 – 313 Warszawa

ZESPÓŁ AUTORSKI:

mgr inż. Renata Laszczka

uprawniona do sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko na podstawie art. 74a ust. 2 pkt 1 lit. d, pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

mgr inż. arch. Bartosz Roslan

kierownika zespołu autorów dokumentu planistycznego oraz prognozy oddziaływania na środowisko

uprawniony do sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko na podstawie art. 74a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

mgr inż. Michał Mańkowski

Spis treści

1.	Wprowadzenie	5
1.1.	Podstawa formalno-prawna	5
1.2.	Cel opracowania prognozy, metodyka.....	6
1.3.	Dokumenty oraz opracowania uwzględnione w prognozie	6
2.	Zawartość, główne cele zmiany Studium oraz jego powiązania z innymi dokumentami.....	9
2.1.	Obszary objęte zmianą Studium	9
2.2.	Ogólna informacja o celach zmiany Studium.....	11
2.3.	Zawartość zmiany Studium	12
3.	Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	12
4.	Powiązania z innymi dokumentami.....	13
5.	Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	16
5.1.	Położenie	16
5.2.	Geologia, ukształtowanie terenu i budowa geologiczna.....	16
5.3.	Gleby	17
5.4.	Surowce mineralne	18
5.5.	Wody podziemne i gruntowe.....	19
5.6.	Wody powierzchniowe.....	20
5.7.	Warunki klimatyczne.....	20
5.8.	Bioróżnorodność, fauna i flora	21
5.9.	Walory krajobrazowe i przyrodnicze.....	22
5.10.	Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione	23
5.11.	Struktura przyrodnicza oraz powiązania przyrodnicze obszaru z otoczeniem.....	25
5.12.	Powietrze atmosferyczne	26
5.13.	Klimat akustyczny	27
5.14.	Promieniowanie elektromagnetyczne.....	27
5.15.	Stan wód	28
5.16.	Gospodarka odpadami	30
5.17.	Zagrożenia wystąpieniem awarii	30
5.18.	Obszary dziedzictwa kulturowego, zabytki, dobra kultury współczesnej	31
5.19.	Zagrożenie powodziowe.....	32
5.20.	Tereny osuwiskowe	33
6.	Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.....	33
7.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	34
8.	Prognozowane oddziaływania na środowisko	36
8.1.	Oddziaływanie na obszary i obiekty prawnie chronione	37

8.2.	Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, faunę, florę.....	37
8.3.	Oddziaływanie na powiązanie przyrodnicze	37
8.4.	Oddziaływanie na krajobraz	39
8.5.	Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne	39
8.6.	Emisja hałasu	39
8.7.	Emisja pól elektromagnetycznych	39
8.8.	Gospodarka wodno-ściekowa	40
8.9.	Wytwarzanie odpadów	40
8.10.	Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	40
8.11.	Powierzchnia terenu, grunty i gleby, złoża surowców naturalnych.....	41
8.12.	Warunki wodne	42
8.13.	Warunki klimatyczne.....	43
8.14.	Oddziaływanie na obszary i obiekty dziedzictwa kulturowego, zabytki, dobra kultury współczesnej oraz dobra materialne	43
8.15.	Oddziaływanie na ludzi	43
9.	Oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe	44
10.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	46
11.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru	48
12.	Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień planu miejscowego	49
13.	Podsumowanie i wnioski	49
14.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	50

1. Wprowadzenie

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zabrodzie, sporządzanego na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) oraz art. 9 ust. 1 i 3a ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503 z późn. zm.), w związku z Uchwałą Nr XLIV/316/2022 Rady Gminy Zabrodzie z dnia 30 listopada 2022 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabrodzie.

1.1. Podstawa formalno-prawna

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.).

Niniejsza prognoza stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 46 ust. 1 ww. ustawy, organ opracowujący projekt dokumentu zobowiązany jest do:

- uzgodnienia z właściwymi organami zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- poddania projektu wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy,
- zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, w tym możliwość wnoszenia uwag i wniosków,
- uwzględnienia ustaleń zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, opinii organów oraz rozpatrzenia uwag i wniosków zgłoszonych przez mieszkańców,
- sporządzenia pisemnego podsumowania zawierającego uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych oraz informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione: ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie właściwych organów, zgłoszone uwagi i wnioski, wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko oraz propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany Studium nie może naruszać ustaleń i trybów określonych w następujących ustawach:

- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – zwana dalej u.o.o.ś.

1.2. Cel opracowania prognozy, metodyka

Podstawowym celem prognozy jest stwierdzenie, czy i jakie zmiany w środowisku, w zmiany środowiska przyrodniczego oraz warunków życia ludzi, wystąpią w skutek zmian zagospodarowania będących konsekwencją ustaleń planistycznych przyjętych w zmianie Studium.

W analizach i ocenach przeprowadzonych w niniejszej prognozie odniesiono się do aktualnego stanu i jakości środowiska. Należy podkreślić, że w myśl ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zmiana Studium jest nie aktem prawa miejscowego. Kierunki polityki przestrzennej Gminy nie stanowią konkretnych rozwiązań, czy działań. Jest zbiorem ustaleń, wytycznych określających i organizujących przestrzeń jednostki terytorialnej. Wskazują w jakim kierunku będzie się rozwijać Gmina, a także jej poszczególne tereny. Pełni rolę dokumentu strategicznego, w którym sformułowane są główne cele polityki przestrzennej realizowane w Gminie. Istotne jest, że zawarte w zmianie Studium ustalenia są wiążące dla organów samorządu terytorialnego, przy sporządzaniu planów zagospodarowania przestrzennego, w których kierunki polityki przestrzennej przekładane są na konkretne zasady i warunki zagospodarowania nieruchomości. Ze względu na charakter zmiany Studium nie można precyzyjnie określić czasu, w jakim może nastąpić realizacja w skazanych w niej działań planistycznych. Nie ma też gwarancji w jakim zakresie i stopniu oraz czy w ogóle zostaną zrealizowane kierunki, które zostały ustalone przy konkretnych założeniach środowiskowych, gospodarczych i społecznych Gminy. Stąd prognozowanie zmian w środowisku zachodzących w skutek przyjęcia zmiany Studium obarczone jest niepewnością, która warunkuje dostosowaniem badań, analiz i ocen do ogólności powyższego dokumentu planistycznego.

W oparciu o zgłębną wiedzę o środowisku, a także na podstawie informacji o istniejących i potencjalnych oddziaływaniach na środowisko, przeprowadzono identyfikację skutków jakie mogą wystąpić w związku z realizacją zmiany Studium. Identyfikację oparto o określoną w art. 51 u.o.o.ś. listę komponentów środowiska oraz kierunki oddziaływań, które uszczegółowiono i dopasowano do specyfiki dokumentu oraz terenu, którego zakres zmiany Studium dotyczy. Poddano ocenie zapisy zmiany Studium pod kątem ich znaczenia dla potrzeb ochrony środowiska oraz prowadzenia prawidłowej gospodarki zasobami przyrody. Także zbadano w jakim stopniu i zakresie nowe zagospodarowanie będące konsekwencją zmiany Studium, może stanowić zagrożenie dla środowiska, w tym na życie i zdrowie ludzi, na przedmioty prawnej ochrony przyrodniczej, czy na krajobraz.

1.3. Dokumenty oraz opracowania uwzględnione w prognozie

W niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko uwzględniono w szczególności następujące ustawy wraz z rozporządzeniami wykonawczymi do nich oraz dokumenty i materiały dostępne głównie na stronach internetowych:

Akty prawne i wykonawcze rangi krajowej

- ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku (t.j. Dz.U. z 2021, poz. 741 z późn. zm.),
- ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008r. (t.j. Dz.U. z 2022r., poz.1029)
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996r o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2519 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 699 z późn.zm.),
- ustawa z dnia z dnia 16 kwietnia 2004r.o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz.916 z późn. zm.),
- ustawa z dnia z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz.2625 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2409 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. z 2023 r., poz. 569 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 589 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 2187)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 112),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 30 maja 2020 r. w sprawie sposobu ustalania wartości wskaźnika hałasu LDWN (Dz.U. z 2020 r., poz. 1018),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 września 2021 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji (Dz.U. z 2021 r., poz. 1710),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych zbieranych w wyniku monitorowania procesów technologicznych oraz terminów i sposobów prezentacji (Dz. U. z 2020 r., poz. 2405 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz.U. z 2011 r., Nr 140, poz. 824 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 stycznia 2003 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją dróg, linii kolejowych, linii tramwajowych, lotnisk oraz portów, które powinny być przekazywane właściwym organom ochrony środowiska, oraz terminów i sposobów ich prezentacji (Dz.U. z 2003 r., Nr 18 poz.164 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania (Dz.U. z 2021 r., poz. 1325),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz

warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1311),

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U z 2019 r., poz.1839 z późn.zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 r., poz 1395)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 845),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. z 2020 r., poz. 2279),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2021 r., poz. 1475),
- Rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 14 lipca 2006 r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz 1757),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 138),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2019 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 1383),
- Rozporządzenie Nr 3 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lutego 2007 r. w sprawie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz.Urz. Woj. Maz. z 2007 r., Nr 42, poz. 870)

Dyrektywy unijne i konwencje międzynarodowe

- Europejska konwencja krajobrazowa z dnia 20.10.2000 r. (Dz.U. z 2000 r., Nr 14 , poz. 98)
- Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 z 20 maja 2020 r.
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z dnia 9 maja 1992 r. (Dz. U. z 1996 r., Nr 53, poz. 238)
- Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r.,
- Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli,
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. o ochronie siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy.

Dokumenty rangi lokalnej

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabrodzie przyjęte Uchwałą Nr XLI/216/2017 Rady Gminy Zabrodzie z dnia 14 grudnia 2017 r.,
- Strategia rozwoju gminy Zabrodzie z 2016 r.,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zabrodzie na lata 2020 – 2023 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2027,
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla gminy Zabrodzie z 2012 r.

Dodatkowe źródła danych

- Oficjalna strona Gminy Zabrodzie: <https://samorząd.gov.pl/web/gmina-zabrodzie/>,
- Biuletyn Informacji Publicznej Gminy Zabrodzie: <http://bip.zabrodzie.pl/>,
- System Informacji Przestrzennej prowadzony przez Urząd Gminy Zabrodzie: <https://zabrodzie.e-mapa.net/>,
- Geoportal prowadzony przez Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Starostwa Powiatowego w Wyszkanie: <http://powiat-wyszkowski.geoportal2.pl/map/www/mapa.php?CFGF=wms&mylayers=+granice+O SM+>,
- Portal mapowy powiatu wyszkowskiego: <http://mapy.wyszkowski.wrotamazowska.pl/sdiportal/Full.aspx>
- Geoserwis prowadzony przez Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>,
- Bazy danych Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego: <http://geologia.pgi.gov.pl>,
- „Rocznik Hydrogeologiczny Państwowej Służby Hydrogeologicznej, rok hydrogeologiczny 2021”, wydany w marcu 2022 r.,
- Oficjalna strona Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie delegatura w Ostrołęce: <https://www.wios.warszawa.pl/pl/o-inspektoracie/delegatury/ostroleka/100,Ostroleka.html>,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport wojewódzki za rok 2020, Warszawa, kwiecień 2021 r.

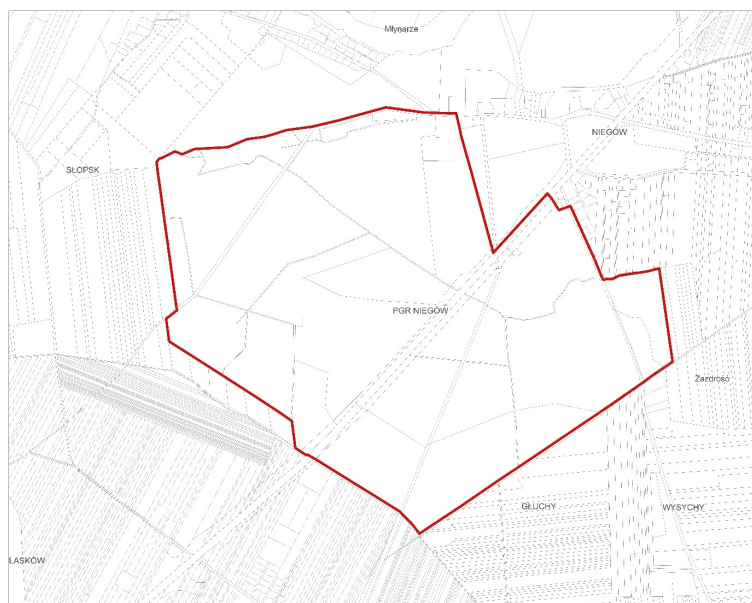
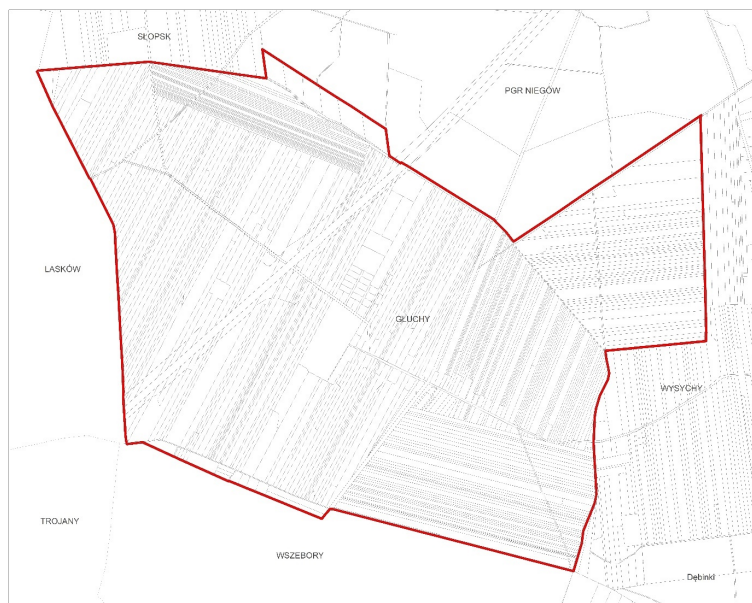
Inwentaryzacja obszaru objętego analizą została przeprowadzona w lutym 2023 r.

2. Zawartość, główne cele zmiany Studium oraz jego powiązania z innymi dokumentami

2.1. Obszary objęte zmianą Studium

Obszar zmiany Studium zajmuje 614 ha, co stanowi około 6,7 % powierzchni gminy Zabrodzie, której powierzchnia wynosi 9203 ha. Zlokalizowany jest w jej zachodniej części. Obejmuje cały obręb Głuchy oraz część obrębu PGR Niegów. Granice obszarów zostały przedstawione na załącznikach graficznych nr 1 i 2 do Uchwały Nr XLIV/316/2022 Rady Gminy Zabrodzie z dnia 30 listopada 2022 r. ws. przystąpienia do sporządzenia zmiany

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabrodzie. Jest to obszar graniczący od południowego zachodu z gminą Dąbrówka, wieś Lasków i Wszebory.

Ryc. 1 Obszar objęty zmianą Studium.

Obszar objęty zmianą Studium to tereny wiejskie, głównie użytkowane rolniczo. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna rozwinęła się w południowej i południowo-zachodniej części. Jest to wieś Głuchy o liniowym układzie zabudowy wzdłuż drogi gminnej, zabudowania wzdłuż południowej granicy Gminy z miejscowością Wszebory. Z kolei w Niegowie zlokalizowany jest budynek wielorodzinny.

Tereny północne, położone w obrębie PGR Niegów stanowią pola uprawne będące własnością Skarbu Państwa, Agencji Nieruchomości Rolnych. Na północ od nich zlokalizowany jest gminne ujęcie wód podziemnych, ww. budynek mieszkalny oraz teren ogrodów działkowych. W centralnej części obszaru zmiany Studium znajdują się kompleksy

leśne. Z kolei w części południowej i południowo-zachodniej, położonej w obrębie Głuchy zlokalizowana jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wsi Głuchy otoczona terenami pól.

Przez środek obszaru objętego zmianą Studium przebiega trasa ekspresowa S8. Pozostałe drogi stanowią gminny układ komunikacyjny. Przy południowej granicy obszaru zmiany studium, na wysokości istniejącej zabudowy mieszkaniowej, przebiega droga powiatowa.

Wzdłuż trasy ekspresowej S8, głównie po jej północnej stronie biegnie gazociąg wysokiego ciśnienia wraz ze stacją redukcyjno -pomiarową I st. zlokalizowaną w pobliżu kompleksu leśnego Niegów, na południowy- zachód od miejscowości Zazdrość. Natomiast przez południowe tereny obszaru objętego zmianą Studium przebiega linia wysokiego napięcia.

Od ujęcia wód podziemnych, który zlokalizowany jest w północnej części obszaru zmiany Studium przez tereny północne obrębu Niegów PGR i Głuchy, następnie wzdłuż miejscowości Głuchy przebiega podstawowy przewód sieci wodociągowej. Gminna oczyszczalnia ścieków znajduje się poza granicami obszaru zmiany Studium, w północnej części miejscowości Zabrodzie.

2.2. Ogólna informacja o celach zmiany Studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabrodzie stanowi wyraz perspektywicznej polityki przestrzennej odnoszący się do całego obszaru gminy. Jest głównym instrumentem polityki w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w którym skonkretyzowane są lokalne zasady do wszelkich działań planistycznych podejmowanych na terenie Zabrodzia. Studium jest rodzajem aktu programowego wyznaczającego w perspektywie długookresowej ramy dla całej polityki Gminy.

Zasadniczym celem każdego studium jest umożliwienie prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, powiązanej z rozwojem gospodarczym i społecznym, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Analizowana zmiana Studium została podjęta w celu zapewnienia potencjału rozwoju przestrzennego poprzez wskazanie na możliwość zagospodarowania nowych terenów oraz określenie stopnia przekształceń istniejącego zagospodarowania, przy jednoczesnym zapewnieniu jak najlepszej ochrony obszarów i obiektów wartościowych pod względem środowiskowym. Zgodnie z intencją przedstawioną w uzasadnieniu do *Uchwały Nr XLIV/316/2022 z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabrodzie* tereny rolne położone w obrębie PGR Niegów i Głuchy zostaną wskazane pod funkcję usługowo-produkcyjną. Także celem przystąpienia do zmiany Studium było wyznaczenie obszarów, na których będzie możliwa lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW.

2.3. Zawartość zmiany Studium

Zmiana Studium obejmowała część tekstową i graficzną Studium w odniesieniu do treści, które w wyniku wprowadzonej zmiany przestały być aktualne. Dane zawarte w tekście oraz przedstawione na rysunkach zostały zweryfikowane pod kątem aktualności na czas sporządzania zmiany Studium.

W tekście Studium, w Części Drugiej – *Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Zabrodzie* zostały wprowadzone zapisy dotyczące nowych funkcji przestrzennych. Wskazane zostały nowe tereny oznaczone symbolem UP1 – *tereny usługowo-produkcyjne*, dla których dopuszczono wysokość zabudowy do 70 m. Jednocześnie dopuszczono możliwość lokalizowania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną jako funkcja towarzysząca głównemu przeznaczeniu na terenach: UP1, położonych w obrębie Niegów PGR oraz UP, położonych w obrębach Głuchy i Niegów PGR. Powyższe dopuszczenie nie dotyczy lokalizowania urządzeń wytwarzających energię elektryczną pozyskiwaną z energii wiatru.

W ramach uporządkowania urbanistycznego objętej planem wprowadzono drobne zmiany przestrzenne terenów sąsiadujących z nowymi terenami usługowo-produkcyjnymi.

W Studium na rysunku Kierunków zagospodarowania przestrzennego, stanowiącym Załącznik nr 2 do Uchwały Nr XLI/216/2017 Rady Gminy Zabrodzie z dnia 14 grudnia 2017 r. w obrębach Niegów PGR i Głuchy zostały zwiększony zasięg terenów usługowo-produkcyjne (jednocześnie zostało wprowadzone nowe oznaczenie UP1). Ponad to został wskazany zasięg obszarów rozmieszczenia wolnostojących urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, o których mowa w art. 10 ust. 2a u.p.z.p. Zmieniono zasięg terenów sąsiadujących z terenami usługowo-produkcyjnymi.

Dodatkowym elementem było wskazanie miejsca pod lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym polegającej na budowie parkingu i realizacji miejsca rekreacji.

3. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Obszar gminy Zabrodzie nie graniczy ani nie znajduje się w sąsiedztwie żadnego z państw ościennych. Położenie obszaru objętego zmianą Studium względem obszarów cennych środowiskowo i przyrodniczo nie warunkuje skutków środowiskowych o charakterze transgranicznym. Skala oddziaływań związana z realizacją wskazań planistycznych ujętych w powyższym dokumencie będzie miała charakter lokalny i będzie głównie związana z rozwojem zabudowy usługowo – produkcyjnej oraz budową urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii. Należy się spodziewać zmian lokalnych w zakresie: zmiany różnorodności biologicznej, ilościowych i jakościowych zmian fauny i flory, przekształcenia krajobrazu, zmiany warunków klimatycznych, wzrostu ilości i jakości ścieków i odpadów, potencjalnego wzrostu natężenia ruchu komunikacyjnego oraz poziomu hałasu. W związku z powyższym, przypuszczalne konsekwencje ww. działań planistycznych nie będą implikowały ryzyka wystąpienia poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oddziaływania na środowisko, zatem nie jest wymagane spełnienie dodatkowych wymogów prawnych.

4. Powiązania z innymi dokumentami

Zmiana Studium jest spójny z dokumentami o znaczeniu planistycznym oraz dokumentami dotyczącymi środowiska i przyrody, o randze krajowej, regionalnej i lokalnej.

Powiązania z dokumentami o znaczeniu planistycznymi:

Dokumenty na poziomie krajowym

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Zgodnie z art. 33 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378) koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju przyjęta uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. z dniem 13 listopada 2020 roku utraciła moc. Niemniej zmiana Studium została sporządzona w odniesieniu do zasady polityki równoważenia rozwoju, opartej na wykorzystaniu i wspieraniu zasobów, walorów i cech przestrzeni oraz wynikającej z głównych celów określonych w *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, do których należy przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego, kształtowanie struktur przestrzennych zapewniających poprawę i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych województwa, z uwagi na uniwersalność ww. zasad i celów oraz brak na szczelbu krajowym nowego dokumentu o podobnym charakterze.

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

W powyższym dokumencie zostały zawarte zasady stawiające na społecznie i terytorialnie zrównoważony rozwój kraju, który będzie bezpośrednio przekładał się na rozwój i wykorzystanie miejscowych zasobów i potencjałów wszystkich regionów. Jest to modle działań strategicznych, których ukierunkowany jest na wspomaganie obszarów, które nie mają możliwości społeczno-gospodarczych do pełnego wykorzystania swojego potencjału.

- Strategiczne Studium Lokalizacyjne Inwestycyjne Centralnego Portu Komunikacyjnego z 2022 r.

Strategiczne Studium Lokalizacyjne Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego zostało przygotowane na potrzeby inwestycyjne zamierzenia o randze krajowej polegającego na budowie Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z Inwestycjami Towarzyszącymi, którymi będą nowe połączenia kolejowe i drogowe. Na terenie gminy Zabrodzie został wyznaczony korytarz planowanej drogi 10, stanowiąca Obwodnicę Aglomeracji Warszawskiej (aktualnie 2 warianty przebiegają odcinkowo przez teren gminy Zabrodzie).

Dokumenty na poziomie wojewódzkim

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego z 2018 r.

Powyższy dokument został przyjęty Uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. Przedstawione są w nim działania ukierunkowane na ożywienie gospodarcze obszaru, poprawę warunków życia mieszkańców, zahamowanie nadmiernej migracji ludzi wykształconych i przedsiębiorczych, podniesienie mobilności mieszkańców oraz zmniejszenie poziomu bezrobocia.

- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 +

W Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze przyjętej uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 25 maja 2022 r. nadrzędnym (głównym) celem jest *zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałe i zrównoważony rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu środowiska.*

Do osiągnięcia powyższego celu służą cele strategiczne, do których należą cele priorytetowe:

- w obszarze „*Gospodarka*” - *Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze* czyli wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
- w obszarze „*Dostępności*” – *Dostępne i mobilne Mazowsze* czyli poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego;
- w obszarze „*Środowisko i Energetyka*” - *Zielone, niskoemisyjne Mazowsze* czyli poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody;
- w obszarze „*Spółeczeństwo*” - *Mazowsze zintegrowane społecznie* czyli poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki;
- w obszarze „*Kultura i Dziedzictwo*” – *Mazowsze bogate kulturowo* czyli wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawa jakości życia.

Dokumenty na poziomie gminnym

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zabrodzie

Zapisy zmiany Studium są zgodne i spójne z obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zabrodzie.

- Strategia Rozwoju Gminy Zabrodzie na lata 2016-2030

W zmianie Studium zostały uwzględnione cele strategiczne i kierunki działania sformułowane w Strategii Rozwoju Gminy Zabrodzie, którymi są: rozwój konkurencyjnej gospodarki, wzrost dostępności turystycznej wraz z rozwojem środowiska, poprawa standardu życia mieszkańców oraz rozwój aktywnej i dobrze zorganizowanej społeczności lokalnej.

Powiązania z dokumentami dotyczącymi środowiska i przyrody

- Program Ochrony Środowiska dla gminy na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do 2027 roku

W powyższym dokumencie Gmina wyraża swoją politykę związaną z ochroną środowiska. Nadrzędnym celem programu jest dążenie do zrównoważonego i trwałego rozwoju gminy, gdzie ochrona środowiska i jego walory stanowią nierozłączną część procesów rozwojowych. Do najistotniejszych celów i kierunków działań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego i ochrony środowiska dla gminy Zabrodzie należą:

- ochrona powietrza, ochrona przed hałasem, poprzez zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcję emisji gazów i pyłów oraz zminimalizowanie uciążliwego hałasu,

- ochrona wód oraz ochrona przed powodzią, poprzez zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowanej wód, racjonalizację zużycia wody, właściwą gospodarką wodno-ściekową, zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
- ochrona gleb i powierzchni ziemi, poprzez zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej gleb, ochronę przed degradacją,
- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych, poprzez zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów, wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych,
- ochrona zasobów przyrodniczych, poprzez zachowanie zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwój zasobów leśnych,
- doskonalenie i racjonalizowanie systemu gospodarki odpadami, poprzez zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów, zwiększenie poziomów odzysku,
- rozwijanie współpracy z Gminami, poprzez wspólne działania na rzecz ochrony środowiska,
- prowadzenie skutecznej akcji edukacyjnej, poprzez działania zmierzające do pogłębienie świadomości ekologicznej mieszkańców, gwarantującej powodzenie realizacji ww. działań.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zabrodzie na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do 2027 roku, określa priorytety ekologiczne na obszarze Gminy. Wśród nich wymienia się:

- ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego,
- dalsza poprawa jakości powietrza atmosferycznego, w tym ograniczenie niskiej emisji,
- poprawa warunków klimatu akustycznego,
- ochrona wód powierzchniowych przed migracją zanieczyszczeń ze źródeł punktowych,
- zachowanie jakości wód podziemnych i ich ochrona przed degradacją,
- poprawa stanu zdrowia mieszkańców,
- ochrona walorów rekreacyjnych terenów leśnych,
- kształtowanie terenów zieleni,
- wprowadzanie zadrzewień, w tym zieleni przyulicznej,
- kształtowanie systemu obszarów chronionych w celu stworzenia ciągłości przestrzennej obszarów chronionych, zachowanie i kształtowanie różnorodności biologicznej,
- zmniejszenie wodochłonności, materiałochłonności i energochłonności przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technik (BAT),
- wdrożenie nowoczesnego systemu gospodarki odpadami oraz dalszy rozwój selektywnej zbiórki,
- wspieranie technologii minimalizujących ilość wytwarzanych odpadów,
- podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa Gminy.

5. Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

5.1. Położenie

Gmina Zabrodzie położona jest w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie wyszkowskim w odległości 40 km od Warszawy i około 13 km od Wyszkowa. Powierzchnia Gminy wynosi 9203 ha, z kolei obszar zmiany Studium zajmuje 614 ha.

Według rejonizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego gmina Zabrodzie znajduje się w makroregionie Niziny Środkowomazowieckiej, jej znaczna część należy do Równiny Wołomińskiej oraz północny fragment do Doliny Dolnego Bugu.

Gmina Zabrodzie położona jest na lewym brzegu rzeki Bug, która stanowi jej północno zachodnią granicę.

5.2. Geologia, ukształtowanie terenu i budowa geologiczna

Obszar Gminy zbudowany jest od powierzchni z utworów czwartorzędowych. Są to osady plejstocenyk naniesione i uformowane przez lodowce skandynawskie. Dominują osady zlodowacenia południowo polskiego i środkowopolskiego, reprezentowane przez piaski i żwiry rzeczne oraz grunty zastoiskowe i gliny zwałowe.

Głębiej leżą utwory trzeciorzędu. W stropie są to zaburzone glaciektonicznie neogeńskie iły pstry pliocenu.

Podłoże gruntowe na terenie Gminy stanowią głównie osady zaliczane do zlodowacenia Warty. Są to dwa poziomy glin zwałowych, dzielące je iły i mułki zastoiskowe oraz piaski, żwiry i głązy wodnolodowcowe i lodowcowe pochodzące z okresu deglacjacji.

Liczne, ale niewielkiej miąższości eluwia piaszczyste tworzące cienkie (do 2 m) pokrywy na glinach zwałowych, piaski deluwialne stożków napływowych (miąższość poniżej 4 m), piaszczyste pokrywy eoliczne i wydmy (miąższość 1 ÷ 4 m) oraz piaski rzeczne tarasów nadzalewowych (do 4 m miąższości) pochodzą z okresu ostatniego zlodowacenia (Wisły) i w większości mają genezę peryglacialną.

Najmłodsze na terenie Gminy są organogeniczne osady holocenyk wypełniające różnego rodzaju obniżenia. W dolinach rzecznych są to mady i namuły piaszczyste. Osiągają one miąższość do 1 m. W podmokłych obniżeniach bez stałego przepływu akumulowane są namuły pylaste i torfy. Te osady organiczne mają miąższość przeważnie ok. 1 m - sporadycznie do 2,5 m.

Dolina Bugu zbudowana jest z piasków akumulacji rzecznej, miejscami ze żwirami.

Najbardziej niekorzystne grunty budowlane to holocenyk torfy, namuły torfiaste i piaszczyste oraz mady wypełniające lokalne obniżenia różnej genezy i dna dolin cieków. Występują na tarasie zalewowym Bugu, w dolinie Fiszora i w obniżeniach na znacznych powierzchniach części wschodniej gminy. Miąższość grunty organicznych dochodzi do 2,5 m, ale przeważnie jest mniejsza niż 1 m. W dominującej części grunty organiczne i organiczno-mineralne są nawodnione. Porowate grunty organiczne o nietrwałej strukturze nie nadają się do bezpośredniego posadowienia żadnych budowli. Wymagane jest ich usunięcie spod fundamentów.

Zdecydowanie dominują na terenie gminy obszary o przeciętnych warunkach geotechnicznych. Są to przeważnie piaszczyste grunty nośne z wodą gruntową w strefie głębokości 1 ÷ 2 m p.p.t.

Strefa gruntów nośnych obejmuje obszary wysoczyzny, zbudowanej z glin i piasków akumulacji lodowcowej, o miąższości powyżej 4,5 m i zaleganiu wód gruntowych głębiej niż 2 m p.p.t. Najkorzystniejsze warunki gruntowo - wodne dla celów budownictwa występują na niewielkich fragmentach wysoczyzny, w części południowo – wschodniej gminy, w rejonie miejscowości Obrąb.

O kwalifikacji warunków gruntowo - wodnych decyduje jednak poziom wody gruntowej.

Geologicznie, według podziału fizyko-geograficznego Polski J. Kondrackiego, obszar Gminy należy do Równiny Wołomińskiej, w której można wyróżnić równinę zastoiskową i wysoczyznę morenową płaską.

Taras zalewowy Bugu wzniesiony jest średnio 1 ÷ 4 m nad poziom zwierciadła wody w rzece, średnio na wysokości 82 m n.p.m., wyniesienia 84 m n.p.m., jest płaski, zabagniony, urozmaicony licznymi starorzeczami (ze stagnującą wodą) w charakterystycznych dla Bugu zakolach.

Taras nadzalewowy wznosi się średnio 83 ÷ 88 m nad poziom morza, 5 ÷ 10 m ponad poziom wody w rzece. Jest płaski, o spadkach nie przekraczających 5%, jednak urozmaicony licznymi obniżeniami (są one przeważnie podmokłe lub zabagnione) oraz formami wydmowymi i polami piasków wydmowych.

Od południa Dolina Dolnego Bugu graniczy z Równiną Wołomińską. Stanowi ona rozległą, płaską powierzchnię, wyniesioną 90 ÷ 105 m n.p.m. Cechą charakterystyczną rzeźby Równiny Wołomińskiej jest powszechna obecność form eolicznych. Na całej powierzchni występują wielkopowierzchniowe równiny piasków przewianych (pokrywy eoliczne) z licznymi wydmami różnych kształtów oraz z płytkimi nieckami deflacyjnymi.

Charakterystyczne dla krajobrazu gminy wydmy paraboliczne ciągną się od Słopska przez Niegów, po Gaj, kolejny rejon to rejon Mostówki - Letniska, Choszczowego i Anastazewa oraz w części południowej gminy (Mościska – Grzegorzewo).

Kulminacja terenu w obszarze gminy to 119,5 m n.p.m (wydma w rejonie Lipin), najniższej położone tereny w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki, usytuowane są około 80 m n.p.m.

Dolina rzeki Fiszor rozcina Równinę Wołomińską z południa ku północy.

5.3. Gleby

Utwory czwartorzędowe stanowią osady plejstocenyk naniesione i uformowane przez lodowce skandynawskie. Przeważają osady zlodowacenia południowo polskiego i środkowopolskiego, reprezentowane przez piaski i żwiry rzeczne oraz grunty zastoiskowe i gliny zwałowe. Poniżej znajdują się utwory trzeciorzędowe stanowiące neogeńskie ility pstry pliocenu. Podłoże gruntowe to głównie osady zaliczane do zlodowacenia Warty. Są to dwa poziomy glin zwałowych rozwarstwione ility i mułki zastoiskowymi oraz piaskami, żwirami i głązami wodnolodowcowymi i lodowcowymi pochodzącymi z okresu deglacjacji. Gliny zwałowe pokrywają liczne eluvia piaszczyste o miąższości do 2 m. Piaski deluwialne stożków napływowych mają miąższość poniżej 4 m, piaszczyste pokrywy eoliczne i wydmy mają miąższość 1 ÷ 4 m oraz piaski rzeczne tarasów nadzalewowych do 4 m miąższości. W

obniżeniach zalegają organiczne osady holocenijskie o miąższości do 1 m. W dolinach rzecznych osady te stanowią mady i namuły piaszczyste o miąższość do 1 m. W podmokłych obniżeniach bez stałego przepływu akumulowane są to namuły pylaste i torfy o miąższość przeważnie ok. 1 m - sporadycznie do 2,5 m.

Na terenie gminy Zabrodzie przeważają grunty o przeciętnych warunkach budowlanych. Są to przeważnie piaszczyste grunty nośne z wodą gruntową w strefie głębokości 1 ÷ 2 m p.p.t. Strefa gruntów nośnych obejmuje obszary wysoczyzny, zbudowanej z glin i piasków akumulacji lodowcowej, o miąższości powyżej 4,5 m i zaleganiu wód gruntowych głębiej niż 2 m p.p.t. Najkorzystniejsze warunki gruntowo - wodne dla celów budownictwa występują na niewielkich fragmentach wysoczyzny, w części południowo – wschodniej Gminy, w rejonie miejscowości Obręb. Najsłabsze grunty budowlane występują w rejonie lokalnych obniżeniach w części wschodniej gminy oraz dnach dolin cieków, w tym Bugu i Fiszor. Występują tam holocenijskie torfy, namuły torfiaste i piaszczyste oraz mady, Miąższość tych gruntów dochodzi do 2,5 m, ale przeważnie jest mniejsza niż 1 m.

Na obszarze Gminy przeważają gleby słabe klasy V, VI. Gleby najwyższych klas bonitacyjnych, tj. RIIIa, RIIIb, wytworzone z glin i ilów występują niewielkimi wysepkami w części południowo-wschodniej i południowej Zabrodzia. Gleby te nadają się pod wszystkie uprawy polowe, łącznie z warzywnictwem i sadownictwem, podlegają ochronie przed zmianą ich użytkowania. Gleby korzystniejszych klas, tj. RIVa, RIVb występują na większych powierzchniach w rejonie miejscowości Obręb. Na podłożu piasków gliniastych lekkich i piasków słabo gliniastych, wykształciły się tu gleby pseudobielicowe i brunatne zaliczone do kompleksu pszenego wadliwego. Największe kompleksy zajmują jednak gleby słabych klas bonitacyjnych, tj. RV i VI klasy. Są to kompleksy gleb bielicowych i brunatnych, przeważnie wytworzonych z wodnolodowcowych piasków luźnych lub słabogliniastych na piaskach luźnych. Są to gleby suche i mało urodzajne, nieodpowiednie do intensywnego rolnictwa. Tereny o wysokim poziomie wód gruntowych zajmują łąki, w przewadze klasy ŁIV. Występują tu w większości gleby murszowo – mineralne i murszowate, wykształcone głównie z piasków gliniastych na podłożu piasków luźnych lub torfowe, miejscami mady lub czarne ziemie.

W granicach obszaru zmiany Studium, w obrębie Niegów PGR występują gleby chronione klasy III. Generalnie na pozostałych terenach dominują słabe gleby V i VI klas bonitacyjnych.

5.4. Surowce mineralne

Na terenie gminy Zabrodzie zlokalizowane są następujące złoża kopalin, które podlegają ochronie na mocy przepisów odrębnych:

- „Anastazew” (nr KN 17917) na terenie wsi Anastazew działki 138, 141-143 – złożo piasków i żwirów (1,12 ha),
- „Mostówka” (nr PS 8195) na terenie wsi Mostówka – złożo piasków szklarskich (44,96 ha, w tym w gm. Zabrodzie 44,33 ha),
- „Mostówka” (nr PB 2682) na terenie wsi Mostówka – piaski kwarcowe do betonów komórkowych (złożo rozpoznane wstępnie, 50,67 ha, w tym w gm. Zabrodzie 46,94 ha)

- „Rzeka Bug” (nr KN 1542) na terenie wsi Słopsk – złoża piasków i żwirów (13,88 ha),
- „Słopsk IV” (nr KN 17532) na terenie wsi Słopsk działki 696/1, 699, 700, 701 – złoża piasków i żwirów (4,9 ha).

Na obszarze objętym zmianą Studium nie występują złoża kopalin.

5.5. Wody podziemne i gruntowe

Wody podziemne występują zarówno w utworach czwartorzędowych jak i trzeciorzędowych w warstwach serii miocenijskiej i oligocenijskiej. Wody czwartorzędowe na terenie opracowania tworzą co najmniej dwa piętra wodonośne. Główna warstwa użytkowa występuje wśród serii peryglacialnej oraz piasków i żwirów wodnolodowcowych leżących poniżej spągu warstwy glin zwałowych stadiału warty zlodowacenia środkowopolskiego. Miąższość utworów wodonośnych jest bardzo zróżnicowana i wynosi od 5 do około 100 m. Zwierciadło wody ma charakter napięty. Potencjalna wydajność pojedynczej studni zamyka się w przedziale 30-70 m³/h. Poziomy czwartorzędowe zasilane są bezpośrednio przez infiltrację opadów atmosferycznych lub też w zależności od budowy geologicznej poprzez przesączanie przez utwory słabo przepuszczalne zalegające w nakładzie warstwy wodonośnej. Strefy drenażu stanowią doliny rzeczne. Trzeciorzędowe piętro wodonośne tworzą osady piaszczyste w utworach pliocenu, miocenu i oligocenu. Znaczenie użytkowe ma jedynie poziom oligocenijski. Wodonośne piaski drobno- i średnioziarniste występują na głębokości 142-192 m. Zwierciadło wód podziemnych jest napięte.

Zabrodzie położone jest w obszarze Jednolitej Części Wód Podziemnych JCWPd Nr 55, kod UE PLGW200055 o powierzchni 9484,79 km².

Zachodnia część gminy Zabrodzie znajduje się w zasięgu udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 222 Dolina Środkowej Wisły (Warszawa – Puławy) o randze zbiornika głównego, łącznej powierzchni wynoszącej 2803,20 km². Cały obszar Gminy znajduje się w granicach nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 215 Subniecka warszawska, którego łączna powierzchnia wynosi 51000,00 km².

W części gminy Zabrodzie obejmującej dolinę Bugu podłoże stanowią utwory przepuszczalne. W tym rejonie zwierciadło wód jest swobodne. Ich głębokość oraz wahania są ściśle powiązane od stanu wód w rzece. Tereny te charakteryzują się płytkim zaleganiem wód, poniżej 2,0 m p.p.t.. Częściowo na tarasie zalewowym występują obszary podmokłe i zabagnione, z poziomem wód w przedziale 0,0 ÷ 1,0 m p.p.t.

Na znacznej części zdenudowanej wysoczyzny polodowcowej warunki filtracji są dość słabe. Poziomy przepływ wód i spływ powierzchniowy są bardzo utrudnione. Odpływ wspomagany jest przez liczne rowy melioracyjne i drenaż rolniczy. Przypowierzchniowy poziom wodonośny jest silnie uzależniony od aktualnych warunków pogodowych. Zwierciadło wody gruntowej podlega okresowym wahaniom w zależności od aktualnego bilansu opadów i parowania. Na zdenudowanej wysoczyźnie polodowcowej i tarasie nadzalewowym dominują obszary gdzie swobodne zwierciadło wody gruntowej, bądź sączenia, występują przy stanie wysokim w strefie głębokości 1,0 ÷ 2,0 m p.p.t.

Dość korzystne warunki wodne (2,0 m p.p.t. i głębiej) występują w południowo zachodniej części gminy, od miejscowości Głuchy po środkowy odcinek drogi Niegów-Słopsk oraz na

niewielkich terenach rozrzuconych wyspowo, w rejonach: Dębinek, Karolinowa, Choszczowego, Anastazewa, Mostówki, Niegowa i Gaju.

5.6. Wody powierzchniowe

Gmina Zabrodzie znajduje się w granicach zlewni rzeki Bug i rzeki Fiszor. Sieć hydrologiczna obszaru gminy jest dobrze rozwinięta.

Bug stanowi północną granicę gminy. Jest rzeką nieuregulowaną charakteryzująca się zmiennością przepływu, szerokości i głębokości. Cechuje ją śnieżno-deszczowy ustrój zasilania, z wysokimi stanami wód na wiosnę, w kwietniu podczas roztopów oraz w okresie letnim na przełomie czerwca i lipca. Okres niskich stanów wód występuje najczęściej we wrześniu, co związane jest z małą ilością opadów atmosferycznych.

Rzeka Fiszor jest lewym dopływem Bugu. Przepływa przez północne tereny gminy przez miejscowości: Kiciny, Choszczowe, Gaj, Wólka Słopska, Młynarze. Do Bugu uchodzi na rejonie miejscowości Słopsk.

Oprócz ww. głównych rzek występują liczne rzeki i rowy melioracyjne oraz zbiorniki wodne. W obrębie zmiany Studium występują rowy melioracyjne.

5.7. Warunki klimatyczne

Gmina Zabrodzie znajduje się w zasięgu dzielnicy wschodniej – podlaskiej (wg. rejonizacji rolniczo-klimatycznej R. Gumińskiego), która w porównaniu do graniczącej z nią dzielnicy środkowej charakteryzuje się chłodniejszym klimatem oraz większą ilością opadów. Średnia temperatura roczna powietrza kształtuje się na poziomie 7,2°C, przy amplitudzie temperatur 21,9°C. W lipcu, który jest najcieplejszym miesiącem w roku, średnia miesięczna wynosi 18°C. W najchłodniejszym miesiącu – lutym średnia miesięczna wynosi -3,9°C. Liczba dni mroźnych o temperaturze poniżej 0°C wynosi ok. 44, liczba dni gorących o temperaturze powyżej 25°C wynosi 31. W ciągu roku występuje około 42 dni pogodne oraz 150 dni pochmurnych. W styczniu i lutym jest najwięcej opadów śniegów, w tym okresie pokrywa śnieżna zalega ok. 70 dni. Zróżnicowanie topoklimatyczne Gminy wynika z zróżnicowania geomorfologicznego i z związanego z nim pokrycia terenu:

- na płaskich, wyniesionych terenach Równiny Wołomińskiej występują przeciętne warunki topoklimatyczne
- na rozległych tarasach zalewowych Bugu, dolinie rzeki Fiszor i terenach lokalnych podmokłych obniżen wilgotność powietrza jest wyższa, w porze nocnej występuje akumulacja i zaleganie powietrza chłodnego, częstym zjawiskiem są mgły i zamglenia, także często rano i wieczorem występują przyziemne inwersje termiczne,
- na terenach lasów w zależności od charakteru podłoża i typu lasu występują zróżnicowane topoklimaty, charakteryzujące się mniejszym nasłonecznieniem, mniejszą amplitudą powietrza i wyrównanym profilem wilgotnościowym oraz mniejszą siłą wiatru,
- w rejonach wysokiego poziomu wody gruntowej topoklimat charakteryzuje się dużą wilgotnością powietrza, tendencją do występowania niskich mgieł radiacyjnych.

Obszar objęty zmianą Studium posiada korzystniejsze warunki klimatyczne w porównaniu do pozostałych terenów gminy, które położone są w dolinie rzeki Bug i rzeki

Fiszor. Jest to otwarta przestrzeń pól, przecięta kompleksami lasów, gdzie zabudowana mieszkaniowa rozwinęła się wyłącznie w południowo-zachodniej części.

5.8. Bioróżnorodność, fauna i flora

Według podziału geobotanicznego (Matuszkiewicz z 2008 r.) Gmina leży w dwóch krainach. Centralna i wschodnia część znajduje się w:

- Okręgu Doliny Dolnego Bugu
- Krainie Południowomazowiecko – Podlaskiej
- Dziale Mazowiecko- Poleskim

Zachodnia część gminy leży w:

- Okręgu Kotliny Warszawskiej
- Krainie Północnomazowiecko - Kurpiowskiej
- Dziale Mazowiecko – Poleskim.

Cechą charakterystyczną działy jest to, że obejmuje tereny poza zasięgiem buka zwyczajnego, jodły pospolitej, świerka pospolitego i olszy szarej.

Na terenie gminy występują następujące zbiorowiska roślinności potencjalnej: *Salici* – *Populetum* – nadrzeczne łągi wierzbowo- topolowe (dolina Bugu), *Fraxino* – *Alnetum* – niżowy łąg jesionowo - olszowy (w dolinach rzek i obniżeniach), *Leucobryo* – *Pinetum* – suboceaniczny bór sosnowy, *Quercu* – *Pinetum* – kontynentalny bór mieszany sosnowo-dębowy (dominuje na terenie gminy).

Według podziału na regiony (UE) gmina Zabrodzie znajduje się w kontynentalnym regionie biogeograficznym. Największy obszarowo kompleks leśny położony jest na północ od Niegowa. Mniejsze obszary leśne rozproszone są na terenie całej gminy. Najwięcej lasów jest w części północnej i wschodniej w okolicach Basinowa i Anastazewa oraz w części zachodniej w okolicach Słopska. Przeważają lasy prywatne. Wśród lasów przeważają lasy młode, do 40 - 50 lat, o znacznym udziale zagajników. Lasy starsze, występują na niewielkich powierzchniach. Najwięcej jest borów świeżych i borów mieszanych. Pozostałe siedliska to olsy (tereny podmokłe). W drzewostanie dominuje sosna z niewielką domieszką brzozy, dębu, jesionu, a na wilgotnych terenach przeważa olcha. Lasy zajmują głównie tereny mało urodzajnych wydm i luźnych, rozwianych piasków. Siedliska gleb murszastych o wysokim poziomie wód gruntowych, do 2 m p.p.t., porastają olchy.

Lasami państwowymi zarządza Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Warszawie, Nadleśnictwo Drewnica. Nadzór nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności skarbu państwa wykonuje starosta wyszkowski.

Część terenów leśnych, których atrakcyjność podnosi sąsiedztwo rzeki Bug z dopływem Fiszor, została częściowo zainwestowana poprzez zabudowę letniskową. W wyniku zabudowy charakter pierwotny tych lasów uległ przekształceniu, a nowe nasadzenia wprowadzają drzewa i krzewy obce w tym krajobrazie, np. żywotniki, magnolie, jodły koreańskie i szereg innych gatunków.

Roślinność doliny Bugu, zwłaszcza w obrębie tarasu zalewowego, jest roślinnością naturalną. Występują tu niemal wszystkie typy siedlisk i zbiorowisk roślinnych charakterystycznych dla dużej rzeki nizinnej, na podłożu mineralnym. Układ zbiorowisk roślinnych (Faliński, 2000r.) w dolinie jest następujący:

- na terenach pozostających w zasięgu niskiej wody na ubogich piaszczyskach występują ziołorośla lepiężnika, szuwar mozgowy, zbiorowiska szuwarowe, a na mulistych brzegach rzeki lub starorzeczy zbiorowiska terofitów namułowych,
- na terenach pozostających w zasięgu średniej wody występują charakterystyczne łągowe zarośla wierzbowe ze zbiorowiskami pnączy,
- na terenach pozostających w zasięgu wysokiej wody występuje łągowy las topolowo – wierzbowy,
- w zasięgu wielkiej wysokiej wody występuje łągowy las jesionowo –wiązowy,
- w starorzeczach występują zróżnicowane zbiorowiska roślinne: wodne - pływające, szuwarowe oraz chronione grzybień białe i grązele żółte. Na obrzeżach ww. zbiorników dominują zbiorowiska strzałki wodnej, skrzypu bagiennego, oczeretu, trzciny, pałki, sitów, turzyc, mozgi i inne;
- zarośla łożowe występują licznie wzdłuż koryta rzecznoego, na płaskich brzegach oraz na wyspach, w dużych płatach, liczących do kilku-kilkunastu hektarów. Dominujący gatunek to krzewiaste wierzby, w domieszce kruszyna pospolita i porzeczka czarna;
- znacznie mniejsze powierzchnie na terenach zalewowych, w sąsiedztwie łożowisk, zajmują łągi wierzbowo – topolowe. Dominuje wierzba biała i krucha oraz topola biała i czarna, w podszycie wierzby krzewiaste i inne gatunki, w runie roślinność zielna.

Rozproszone zadrzewienia oraz ich skupiska towarzyszą przede wszystkim terenom wilgotnym, łąkom, drobnym ciekom. Gatunkowo są to w większości olchy i topole.

Na terenie gminy Zabrodzie występują lasy chronione.

Ze względu na duże zróżnicowanie siedlisk przyrodniczych doliny Bugu oraz lasów, w Gminie występuje wiele gatunków zwierząt. Największą grupę gatunków cennych stanowią ptaki. Stwierdzono występowanie ponad 200 gatunków ptactwa, w tym gatunki rzadkie, związane z dolinami rzecznyymi oraz obszarami podmokłymi. Duże ilości lasów sprzyjają występowaniu dużych ssaków leśnych, takich jak: dzik, jeleń, łoś, sarna, borsuk, lis, bór czy wydra. Stwierdzono występowanie 12 gatunków płazów oraz 7 gatunków gadów. Ponadto w wodach rzeki Bug stwierdzono występowanie około 30 gatunków ryb. Dodatkowo w Gminie znajdują się liczne obszary pól rolnych, które sprzyjają występowaniu zwierząt charakterystycznych dla terenów rolnych, łąk i pastwisk.

5.9. Walory krajobrazowe i przyrodnicze

Na terenie gminy Zabrodzie najwyższymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi wyróżnia się dolina Bugu, która zachowała swój naturalny charakter (krajobrazu, siedlisk, roślinności, fauny). W obszarze tym wyróżnia się „rozlewisko w Słopsku” na rzece Fiszor, wykorzystującej na tym odcinku dawne koryto Bugu. Otoczone terenami bagiennymi i łąkami jest ostoją łągową ptactwa wodnego, na brzegach mają swe stanowiska rośliny chronione jak: grzybień biały, czermień błotna, tatarak. Swe siedliska mają tu łabędzie, swe żeremie bobry. Również wyjątkowe walory krajobrazowe i przyrodnicze cechuje obszar wrzosowiska mącznicowego na Wydmach Lucynowsko-Mostowieckich, który znajduje się w okolicy miejscowości Mostówka. Także obszarami cennymi pod tym względem są:

- wzniesienia wydmore – charakterystyczny łańcuch wydm parabolicznych, ciągnący się równoleżnikowo, na całej rozciągłości gminy, a przerwany jedynie w rejonie Radysławowa i Mostówki,
- obszar bagienno łąkowy Mieniugi znajdujący się w północnej części Gminy, w rejonie Anastazewa,
- uroczysko Rudna Góra (109,3 m npm), „Las Podwojskowy” oraz wydma „Błotka” na zespole wydm w południowej części gminy,
- uroczysko Bór położony między Basinowem, Trycami i Jaworowem,
- parki zabytkowe ze starodrzewem znajdują się w Głuchach, Dębinkach i Niegowie,
- pojedyncze, wyróżniające się w krajobrazie drzewa, w tym: imponujący kasztanowiec w środku Płatkowa, okazałe, prawie 7 metrowe jałowce na cmentarzu w Kicinach, aleje wierzbowe w Obrębie, potężna wierzba biała w Zabrodziu.

W granicach samego obszaru zmiany Studium znajduje się ww. park zabytkowy w Głuchach. Z kolei w pobliżu wschodniej granicy zlokalizowany jest park zabytkowy w Niegowie wraz z aleją klonową. Pozostałe tereny nie wyróżniają się, stanowią typowy wiejski krajobraz, łąk, pól uprawnych z zadrzewieniem śródpolnym i przydrożnym. Elementami dysharmonizującymi wiejski charakter analizowanego obszaru są: trasa S8 wraz z ekranami akustycznymi przebiegająca fragmentem wzdłuż południowo-wschodniej granicy planu miejscowego, a także w niewielkim stopniu słupki w kolorze żółtym znakujące przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia DN250 6,3MPa.

5.10. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione

W granicach gminy Zabrodzie znajdują się trzy Obszary Natura 2000:

- Obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001
- Obszar Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011
- Obszar Natura 2000 Wydmy Lucynowsko Mostowieckie PLH 140013

Obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001 został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. (Dz.U. Nr 229, poz. 2313), na podstawie Dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków. Granice obszaru zostały sprecyzowane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. (Dz.U. Nr 25, poz. 133). Jego powierzchnia całkowita wynosi 74309,9 ha. Obejmuje ok. 260 km odcinek rzeki Bug od ujścia Krzny do Zalewu Zegrzyńskiego. Około 1,5% powierzchni całego Obszaru Natura 2000 znajduje się w granicach gminy Zabrodzie. Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej E51. Powiązany jest z Ostoją Nadbużańską PLH140011 i Puszcą Białą PLB140007. Dolina rzeczna ma w przeważającej części naturalny charakter. Występują liczne, piaszczyste nagie wyspy lub porośnięte łągiem wierzbowo - topolowym i jego zbiorowiskami zastępczymi. Wzdłuż rzeki występują dobrze rozwinięte zarośla wierzbowe. Na najniższym tarasie znajdują się starorzecza, zróżnicowane pod względem wielkości, głębokości i stopnia porośnięcia przez roślinność wodną. Znaczną powierzchnię doliny rzecznej pokrywają suche, ekstensywnie użytkowane pastwiska. Przy ujściach rzek, dopływach Bugu oraz dawnych koryt rzecznych występują obszary bagienne.

W Obszarze Natura 2000 stwierdzono obecność około 39 gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony obszaru, wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 20 gatunków regularnie występujących nie wymienionych w ww. Załączniku (Ptaki Migrujące). Największym zagrożeniem dla awifauny są obwałowania i odcinanie starorzeczy od współczesnego koryta rzeki oraz zabudowa doliny. Niebezpieczeństwo stanowi również zanieczyszczenie wód, melioracje, tamy zaporowe, trasy szybkiego ruchu, przebudowa drzewostanów w kierunku monokultur sosnowych, kłusownictwo. Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB 140001. W planie tym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony oraz wskazano cele i zakres działań ochronnych na tym obszarze. Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 2 sierpnia 2016 r. zmienione zostało zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001.

Obszar Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011 został przyjęty na mocy Decyzji Komisji z dnia 13 listopada 2007 r., na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043) (2008/25/WE). Łącznie zajmuje powierzchnię 46036,7 ha. Powiązany jest z Doliną Dolnego Bugu PLB 140001 i Puszcą Białą PLB 140007. Znaczna powierzchnie tego Obszaru Natura 2000 pokrywa się z Doliną Dolnego Bugu. W jego granicach występują szczególnie cenne łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe o zachowanym naturalnym charakterze oraz szereg zbiorowisk łąkowych, związanych z siedliskami wilgotnymi. 14 rodzajów siedlisk z tego obszaru znajduje się na liście załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, stwierdzono tu również występowanie 19 gatunków z listy II załącznika Dyrektywy siedliskowej. Jest to jeden z najważniejszych obszarów ochrony ichtiofauny w Polsce oraz stanowisko rzadkich gatunków roślin. W obrębie Ostoi występują cztery rodzaje siedlisk o znaczeniu priorytetowym. Największe zagrożenie stwarzają obwałowania i odcinanie starorzeczy od współczesnego koryta rzeki. Istotnym niebezpieczeństwem jest również zanieczyszczenie wód, melioracje, tamy zaporowe, trasy szybkiego ruchu, przebudowa drzewostanów w kierunku monokultur sosnowych, kłusownictwo. Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH 140011. W planie tym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony oraz wskazano cele i zakres działań ochronnych na tym obszarze.

Obszar Natura 2000 Wydmy Lucynowsko Mostowieckie PLH 140013 został wskazany Decyzją Komisji z dnia 13 listopada 2007 r., przyjmującej, na mocy dyrektywy Rady

92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny, aktualizowany m.in. zatwierdzony Decyzją Komisji z dnia 18.11.2011 r w sprawie przyjęcia piątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenia dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz.U.UE L z dnia 13.01.2012r). oraz Decyzją Komisji z dnia 16.02.2022 r. w sprawie przyjęcia piętnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenia dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz.U.UE L 39 z dnia 21.02.2022 r.). Obejmuje kompleks wydm porośniętych murawami piaskowymi, wrzosowiskami oraz zbiorowiskami borowymi rozciągający się między Mostówką a Lucynowem. Zarządzeniem Nr 8 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Warszawie z dnia 28 marca 2014 r., zmienionym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 22 września 2017 r., ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wydmy Lucynowsko – Mostowieckie PLH140013. W planie tym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony oraz wskazano cele i zakres działań ochronnych na tym obszarze.

Na obszarze gminy znajdują się drzewa pomniki przyrody - 6 dębów, które zostały powołane Orzeczeniami o uznaniu za pomniki przyrody z 20.XII.1977 r. wydanymi przez Wojewodę Ostrołęckiego (RLS-X-7140/1 odp.1,2,3,4,5,6/77). Aktualnym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 23 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31.07.2009 roku (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 124 z 2009r; poz. 3638).

Obszar objęty zmianą Studium znajduje się poza granicami obszarów przyrodniczych objętych prawną ochroną: parkami narodowymi, parkami krajobrazowymi, rezerwatami, obszarami chronionego krajobrazu, obszarami Natura 2000, zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi, użytkami ekologicznymi. Na terenie zmiany Studium brak obiektów objętych prawną ochroną przyrodniczą, w tym pomników przyrody.

5.11. Struktura przyrodnicza oraz powiązania przyrodnicze obszaru z otoczeniem

Północną granicę gminy Zabrodzie stanowi powiązanie przyrodnicze dolina Bugu, którego kompleksy leśne tworzą łącznik pomiędzy Puszcą Kamieniecką i lasami Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, pasem leśnym Otwocka. Obszar gminy w całości należy do obszaru funkcjonalnego Zielonych Płuc Polski oraz obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym sieć ECONET-PL.

Obszar zmiany Studium obejmuje głównie tereny rolne niezabudowane. Podstawowe powiązanie przyrodnicze stanowi pasmo lasów wzdłuż północnej granicy zmiany Studium. Na samym terenie objętym zmianą znaczenie w strukturze przyrodniczej pełnią kompleksy lasów zlokalizowane w części środkowej tego terenu. Dodatkowo strukturę przyrodniczą wzmacnia układ rowów melioracyjnych.

Barierą powiązań przyrodniczych jest, biegnąca wzdłuż fragmentu południowo-wschodniej granicy, trasa S8. Droga krajowa przecina istniejący kompleks leśny, tereny pól, a także przecina rowy melioracyjne stanowiące lokalne szlaki migracyjne zwierząt, w tym płazów. W celu zapewnienia zachowania łączności przyrodniczej wzdłuż trasy S8 zostały zlokalizowane przepusty rowów melioracyjnych, z którymi zintegrowane są przejścia dla

płazów. Przepusty znajdują się: przy węźle w miejscowości Głuchy, na wysokości kompleksu leśnego (dwa przejścia, w tym jedno na skraju lasu, od północnej jego strony) oraz na północ od tego lasu, w odległości 70 m w sąsiedztwie gazociągu. W pobliżu dwóch ostatnich przejść znajduje się zbiornik retencyjny, który otoczony został ogrodzeniem zabezpieczającym przed dostępem zwierząt, zatem nie powinien stanowić miejsca rozrodu płazów. Także wzdłuż całej trasy S8 zostało zamontowane ogrodzenie zabezpieczającą przed wejściem płazów (i innych zwierząt) na drogę oraz pełniące funkcję naprowadzającą na przepusty.

5.12. Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza na terenie gminy Zabrodzie jest stale monitorowana w celu zapewnienia ochrony zdrowia. Oceny jakości powietrza dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach corocznej oceny jakości powietrza. Ocena służy uzyskaniu informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych terenów objętych badaniami. Informacje te są niezbędne do określenia poziomów stężeń występujących na badanych obszarach, dokonania oceny jakości powietrza oraz wskazania prawdopodobnej przyczyny występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu. Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

klasa A - jeżeli stężenia substancji na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych bądź poziomów docelowych,

klasa B - jeżeli stężenia substancji na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,

klasa C - jeżeli stężenia substancji na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony - poziomy dopuszczalne bądź poziomy docelowe.

Gmina Zabrodzie należy do strefy mazowieckiej PL1404.

Tabela 2. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport wojewódzki za rok 2021)

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy										
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	As	BaP	Ni	PM2,5
mazowiecka	C	A	C	A	A	A	A	A	C	A	C

Istotnym źródłem emisji liniowej jest transport drogowy trasą S8, która przebiega przez całą gminę Zabrodzie. Mając na względzie fakt, że z roku na rok liczba pojazdów na drogach wzrasta, bez wątplenia należy się spodziewać wzrostu zanieczyszczeń z tego źródła zanieczyszczeń. Źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza są również źródła o charakterze powierzchniowym (punktowym) związane z sektorem komunalno-bytowym spalania paliw, w szczególności niskiej jakości paliw stałych (w tym również odpadów). Źródła te skoncentrowane są rejonach zabudowanych poszczególnych wsi. Czynnikiem, który dodatkowo

wpływa na jakość powietrza atmosferycznego jest obecność kompleksu leśnego, terenów pól uprawnych i łąk.

5.13. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny podlega stałej obserwacji zmian i oceny w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźników L_{DWN} , L_N , L_{AeqD} i L_{AeqN} . Istotnymi źródłami hałasu są środki transportu drogowego. Natężenie ruchu na tarasy S8 kształtowane jest w głównej mierze przez tranzytowy ruch samochodowy. Na wysokości zabudowy, wzdłuż trasy S8, zostały zamontowane ekrany akustyczne.

Strategiczna mapa hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie mazowieckim z 2022 roku, wskazuje tereny zagrożone hałasem w podziale na powiaty. Zgodnie z opracowaniem w Gminie Zabrodzie, dla miejscowości Gaj, Głuchy, Niegów i Zazdrość przekroczone zostały wskaźniki długookresowe (L_{DWN} i L_N):

- w zakresie 1 dB do 5 dB (L_{DWN} łącznie dla 38 budynków chronionych i L_N łącznie dla 36 budynków chronionych),
- w zakresie 5 dB do 10 dB (L_{DWN} łącznie dla 12 budynków chronionych i L_N łącznie dla 6 budynków chronionych),
- w zakresie 10 dB do 15 dB (L_{DWN} dla 1 budynku chronionego i L_N dla 1 budynku chronionego),
- w zakresie powyżej 15 dB (L_{DWN} dla 1 budynku chronionego).

W raporcie o oddziaływaniu na środowisko dotyczącym modernizacji drogi krajowej nr 8 (Radzymin – Wyszaków) wraz z obwodnicą Wyszkowa został przedstawiony wpływ przedsięwzięcia w zakresie emisji hałasu do środowiska na etapie jej eksploatacji, zgodnie z prognozą ruchu na rok 2015. Z obliczeń rozprzestrzeniania się hałasu do środowiska wynika, że równoważny poziom dźwięku przekraczający 67 dB dla pory nocnej i 75 dB dla pory dziennej nie będzie wykraczał poza linie rozgraniczające tarasy S8. W powyższym raporcie wykazano, że trasa nie będzie powodować zagrożenia hałasem w rozumieniu przepisów prawa dotyczącego ochrony środowiska.

Linia kolejowa na analizowanym odcinku generuje w porze nocnej hałas o zasięgu izofony 50dB w zasięgu 16÷40 m, w porze dziennej hałas o zasięgu izofony 60dB w granicach 10 ÷ 15 m.

5.14. Promieniowanie elektromagnetyczne

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, Inspektor Ochrony Środowiska upoważniony jest do kontroli poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w ramach działań inspekcyjnych oraz prowadzi pomiary okresowe ujęte w programie Państwowego Monitoringu Środowiska. Badania poziomów pól elektroenergetycznych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są na podstawie dokonywanych pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola elektroenergetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MNz, w punktach pomiarowych i z częstotliwością wykonywania pomiarów określoną w rozporządzeniu w sprawie zakresu

i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (co 5 lat).

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego mającego negatywny wpływ na środowisko są napowietrzne linie elektroenergetyczne, stacje transformatorowe, stacje radiowe i telewizyjne, stacje telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, niektóre urządzenia przemysłowe. Pole elektromagnetyczne ma potencjalnie negatywny wpływ na warunki bytowania człowieka, czy przebieg procesów życiowych organizmu. Zagadnienia związane z ochroną środowiska przed polami elektromagnetycznymi reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska oraz Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Na terenach gminy Zabrodzie głównymi źródłami promieniowania elektroenergetycznego są linie elektroenergetyczne 110 kV oraz 5 stacji bazowych telefonii komórkowej.

5.15. Stan wód

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami jest ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Organem odpowiedzialnym za monitoring wód powierzchniowych (rzek, jezior) oraz monitoring wód podziemnych, w związku ze zmianą kompetencji Inspekcji Ochrony Środowiska, jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, od dnia 1 stycznia 2019 roku realizujący zadania Państwowego Monitoringu Środowiska oraz laboratorium badawczego w ramach Centralnego Laboratorium Badawczego (CLB). Na jakość i stan wód w danej gminie znaczący wpływ posiada prowadzona polityka gospodarowania wodami, w tym podjęte działania w kierunku ochrony tego komponentu środowiska, polegające na szeroko pojętym przeciwdziałaniu występowaniu zagrożeń i zanieczyszczeń wód, które mogą pojawić się w wyniku działalności bytowej i gospodarczej mieszkańców lub działalności przemysłowej. W odniesieniu do gminy istotne jest racjonalne korzystanie z zasobów wód oraz prowadzenie uporządkowanej gospodarki ściekowej.

Jakość wód powierzchniowych

Według monitoringu rzek za 2019 r. przeprowadzonego przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie wykonanego na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2016, poz. 1187) oraz wytycznych GIOŚ ogólny stan jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP PLRW200021266979) rzeki Bug od Broku do dopływu z Sitna (powyżej gminy Zabrodzie) został sklasyfikowany jako zły. Stan chemiczny został sklasyfikowany na poziomie poniżej dobrego, natomiast stan ekologiczny jako słaby. Zgodnie z najnowszymi aktualnie dostępnymi danymi za rok 2019, potencjał ekologiczny rzeki Fiszor (JCWP PLRW200017266969) został sklasyfikowany na poziomie 4, czyli jako słaby potencjał ekologiczny. Pod względem badanych elementów biologicznych stan wód został określony jako zły. Ogólnie stan chemiczny wód tej rzeki sklasyfikowano jako poniżej dobrego. O stanie czystości rzeki Fiszor decyduje sprawność gminnej oczyszczalni w

Zabrodziu. Wyniki analiz ścieków są jak dotąd niższe niż określone wymaganiami pozwolenia wodno prawnego, wskazują na poprawną pracę oczyszczalni.

Stan czystości innych drobnych cieków na terenie gminy nie jest dostatecznie rozpoznany. Do głównych źródeł ich zanieczyszczeń zaliczyć należy spływy powierzchniowe z terenów rolniczych (zawierające nawozy mineralne i organiczne oraz środki ochrony roślin) wody opadowe z terenów komunikacyjnych, ewentualne nielegalne zrzuty nieoczyszczonych ścieków, a także naturalne procesy hydrogeochemiczne w dolinach rzek (np. rozkładu materii organicznej).

Jakość wód podziemnych

Według najnowszego podziału terytorium kraju na 172 obszary jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) analizowany obszar znajduje się w JCWPd nr 55, a stan ilościowy i jakościowy wód podziemnych tej jednostki od 2012 roku jest oceniany jako dobry. Zgodnie z monitoringiem jakości wód podziemnych prowadzonym przez Państwową Służbę Hydrogeologiczną w punkcie badawczym położonym najbliżej obszaru planu, tj. w miejscowości Brańszczyk (w odległości ok 20 km na północy-wschód od miejscowości Niegów), podziemne wody czwartorzędowe zostały ocenione jako II klasy jakości. W 2020 r. odnotowano niewielki spadek średniego stanu wód o zwierciadle napiętym względem wielolecia 1991–2015 oraz względem roku poprzedniego o około 0,2 m i osiągnął on poziom około 5,5 m p.p.t.

Gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarka wodno-ściekowa regulowana jest poprzez ustawę z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2020 r. poz. 2028) oraz ustawę z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminie (Dz. U. z 2022 r. poz. 2519).

Na terenie gminy Zabrodzie funkcjonuje jedna stacja uzdatniania wody, która zlokalizowana jest na obszarze zmiany Studium. Woda pobierana jest ze studni głębinowych o wydajności:

- studnia podstawowa (nr 3), o wydajności 50m³/h, zlokalizowana na terenie stacji uzdatniania wody;
- studnia podstawowa (nr 4), o wydajności 70m³/h, zlokalizowana ok. 230 m na zachód od studni nr 3;
- studnia nr 2, która aktualnie pełni rolę studni rezerwowej o wydajności 36 m³/h (jest zlokalizowana na terenie lasów państwowych);
- studnia nr 5, o wydajności 58 m³/h.

Woda ze studni posiada ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu. W związku z powyższym uzdatniana jest poprzez filtrację – najpierw w odżelaziaczach, a następnie w odmanganiaczach. Stacja uzdatniania wody posiada 4 zbiorniki wyrównawcze po 50m³ każdy (łącznie pojemność 200m³). Do sieci wodociągowej woda jest tłoczona pompami II stopnia przy zastosowaniu 2 zbiorników hydroforowych. Stan techniczny urządzeń jest zadowalający. Jakość wody po uzdatnianiu - dobra, odpowiada wymaganiom PN. Ujęcie wody posiada

pozwolenie wodno-prawne na pobór wody podziemnej w ilości maksymalnie na godzinę: 120 m³/h oraz średnio na dobę: 1840 m³/d.

Sieć wodociągowa o długości ok. 127 km (dane z 2022 r.) dostarcza wodę do około 6000 osób (Niegów, Zazdrość, Zabrodzie, Słopsk, Głuchy, Wysychy, Dębinki, Lipiny, Gaj, Mostówka, Adelin, Choszczowe, Mościska, Obrąb, Karolinów, częściowo Kiciny). Wodociąg nie jest doprowadzony do wschodniej części Gminy.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (stan na listopad 2022 r.) w 2020 roku w gminie Zabrodzie zużycie wody z wodociągów na jednego mieszkańca wynosiło 43,9 m³, natomiast w 2021 roku wynosiło 40,8 m³, co oznacza, że zmalało w odniesieniu do poprzedniego roku o około 7%. Długość czynnej sieci wodociągowej w tym roku wynosiła 118,1 km i funkcjonowało 1749 przyłączy do budynków mieszkalnych.

Sieć kanalizacji deszczowej poprowadzona jest wyłącznie w ciągu drogi powiatowej w miejscowości Zazdrość. W przypadku drogi ekspresowej S8 wody opadowe po podczyszczeniu odprowadzane są do zbiorników retencyjnych zlokalizowanych przy trasie na wzdłuż jej całej długości. W poszczególnych miejscowościach wody opadowe odprowadzane są do gruntu.

5.16. Gospodarka odpadami

Na terenie całego kraju wprowadzono od 1 lipca 2017 r. Wspólny System Segregacji Odpadów, który zakłada zbieranie odpadów komunalnych w podziale na cztery główne frakcje oraz odpady zmieszane. Od dnia 22 stycznia 2019 r. obowiązuje *Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024*, w którym zostały określone podstawowe elementy systemu gospodarowania odpadami na terenie całego województwa, a także wskazana została niezbędna do realizacji infrastruktura. W powyższym dokumencie gmina Zabrodzie zakwalifikowana została do Regionu Wschodniego. Na terenie Gminy Zabrodzie obowiązuje regulamin utrzymania czystości i porządku, w którym zostały określone szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku, w tym związane z gospodarką odpadami komunalnymi.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy w 2021 r. liczba osób objętych systemem gospodarki odpadami komunalnymi wynosi 5405. Liczba osób kompostujących bioodpady w 2021 r. wynosiła 2472. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany jest w Zabrodziu przy ul. Szkolnej 49. Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, w roku 2021 masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca to 290 kg, natomiast łącznie zebrano 658,25 t odpadów komunalnych, w tym z gospodarstw domowych 639,10 t oraz z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji) 19,15 t. W sposób selektywny zostało zebrane 37,1% ogółu odpadów komunalnych, w tym największą masę stanowiło szkło.

5.17. Zagrożenia wystąpieniem awarii

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie dotyczące bezpieczeństwa i ochrony przed wystąpieniem poważnych awarii jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony

środowiska. Zgodnie z obowiązującymi przepisami za bezpieczeństwo wystąpienia zagrożenia odpowiedzialny jest Inspektor Ochrony Środowiska, w kwestii awarii Straż Pożarna. Należy zaznaczyć, że poważne awarie stanowią powszechne niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska przyrodniczego. Zagrożenie, spowodowane nieprzewidzianym gwałtownym zdarzeniem, jakim są awarie, może spowodować zniszczenia elementów środowiska lub pogorszyć ich stan. Zgodnie z art. 248 ust. 1 ww. ustawy za zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, zwany "zakładem o zwiększonym ryzyku", albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii, zwany "zakładem o dużym ryzyku". Na obszarze gminy Zabrodzie ani w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie ma obiektów, które można zakwalifikować jako zakłady o zwieszonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Natomiast przez teren gminy przebiega trasa S8 – droga krajowa o znaczeniu tranzytowym. Transport tą drogą substancji niebezpiecznych niesie ze sobą możliwości zagrożenia dla środowiska oraz bezpieczeństwo użytkowników dróg i mieszkańców pobliskich domostw. Awarie, jakie mogą wystąpić, będą potencjalnie skutkować utratą życia lub zdrowia ludzi znajdujących się w zasięgu oddziaływania zagrożenia, a także skażeniem powietrza, wody i gleby, degradacją środowiska naturalnego oraz stratami materialnymi.

Przez obszar przebiega też trasa gazociągu wysokiego ciśnienia. Skutkiem awarii gazociągu jest uwalnianie gazu do otoczenia, co może spowodować pożar, wybuch, czy skażenie toksyczne.

5.18. Obszary dziedzictwa kulturowego, zabytki, dobra kultury współczesnej

Na terenie gminy Zabrodzie występują obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków, są to:

w miejscowości Niegów:

- zespół sakralny (nr rej. A-477 z 07.07.1981 r.), karta GEZ nr 19/1375, obejmujący murowany kościół parafialny p.w. Św. Trójcy z wyposażeniem wybudowany 1863-1866 (nr rej.: A-477 z 07.07.1981 r.), karta GEZ nr 20/1375 oraz dzwonnice (nr rej.: A-477 z 07.07.1981 r.), karta GEZ nr 21/1375,
- kaplica cmentarna i cmentarz parafialny rzymsko-katolicki (nr rej. A-531 z 30.01.1986 r.), karta GEZ nr 24/1375 i 23/1375,
- zespół dworsko – parkowy, własność Stowarzyszenia Sióstr Samarytanek Krzyża Chrystusowego (nr rej. A-509 z 27.01.1984 r.), karta GEZ nr 25/1375, obejmujący dwór murowany z 1876 r. (nr rej. A-509 z 11.09.1995 r.), karta GEZ nr 26/1375, park zabytkowy w otoczeniu pałacu z drugiej połowy w XIX w., (nr rej. A-509 z 27.01.1984 r.), karta GEZ nr 27/1375 oraz aleję klonową (nr rej. A-509 z 18.10.1993 r.), karta GEZ nr 28/1375,
- murowany budynek młyna „Nowość” wraz z otoczeniem (nr rej. A-1187 z 17.04.2013 r.), karta GEZ nr 30/1375,
- wyposażenie młyna „Nowość” (decyzja nr 780/13 MWKZ z dnia 12.07.2013r.).

w miejscowości Dębiki:

- zespół pałacowo-parkowy (nr rej. A-406 z 22.03.1962 r.), karta GEZ nr 1/1375, obejmujący pałac murowany z XVII wieku, oficynę pałacową/lewą z II połowy XVIII w., oficynę pałacową /prawa z II połowy XVIII w., oficynę dworską nr 2 (czworak) z II połowy XIX w. (nr rej. A-406 z 28.10.1993 r.), karta GEZ nr 6/1375, budynek gospodarczy nr 8 z II połowy XIX w. (nr rej. A- 406 z dnia 28.10.1993 r.), karty GEZ nr 7/1375, park krajobrazowy (XIX w.) otaczający pałac, karta GEZ nr 5/1375,
- dawne podwórze gospodarcze i sady wraz z aleją dojazdową do pałacu (nr rej. A-1337), decyzja nr 798/16 MWKZ z dnia 09.06.2016 r.).

w miejscowości Głuchy:

- założenie dworsko-parkowe, karta GEZ nr 10/1375, obejmujące dwór drewniany z końca XVIII wieku, (nr rej.: A-392 z 18.11.1959 r.), karta GEZ nr 11/1375 oraz park zabytkowy „Norwidów” z końca XVIII wieku, (nr rej. A- 392 z dnia 20.01.1976 r.), karta GEZ nr 12/1375

Na terenie gminy Zabrodzie występuje wiele śladów wczesnego osadnictwa, które głównie skupiają się rejonie miejscowości: Choszczowe, Adelin, Słopsk, Niegów. W Gminnej Ewidencji Zabytków wskazanych zostało 90 stanowisk archeologicznych. Ponadto w Gminnej Ewidencji Zabytków zostały ujęte następujące obiekty:

- 4 chałupy wiejskie, karty GEZ nr 8/1375, 9/1375, 13/1375, 14/1375, w miejscowości Głuchy,
- plebania murowana z poł. XIX w., karta GEZ nr 22/1375 oraz figurka Matki Boskiej na terenie parku dworskiego z pocz. XX w., karta GEZ nr 29/1375, w miejscowości Niegów,
- cmentarz ewangelicki, karta GEZ nr 15/1375, w miejscowości Młynarze
- domy mieszkalne w miejscowości Mostówka: przy ul. Dworcowa 4, z II ćw. XX w., karta GEZ nr 16/1375, przy ul. Dworcowa 5, z II ćw. XX w., karta GEZ nr 17/1375 oraz przy ul. Napoleńska 22, z 1931 r., karta GEZ nr 18/1375.

W granicach zmiany Studium, w miejscowości Głuchy znajdują się ww. obiekty wpisane do rejestru wojewódzkiego konserwatora zabytków założenie dworsko-parkowe, stanowiące dwór drewniany z końca XVIII wieku wraz z parkiem zabytkowym „Norwidów” oraz budynki wpisane do GEZ: dwa domy na działce nr ewid. 522, dom na działce nr ewid. 277, dom na działce nr ewid. 290. Znajdują się także stanowiska archeologiczne, o numerach ewidencyjnym AZP 51-70/14, 61-70/16, 61-70/25 oraz zlokalizowane są przydrożne kapliczki.

5.19. Zagrożenie powodziowe

W ramach realizacji wymagań Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa), w 2013 r. Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (KZGW) opracował mapy zagrożeń powodziowych i mapy ryzyka powodziowego, zgodnie z którymi zasięgi oraz rodzaje zagrożeń powodziowych zostały wskazane dla głównych rzek Polski. Zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, ze zm.)

w dniu 7 września 2022 r. zostały podane do publicznej wiadomości zaktualizowane mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP). W granicach gminy Zabrodzie występuje zagrożenie powodzią lub podtopień, obejmujące swym zasięgiem północne tereny w rejonie doliny rzeki Bug i Fiszor, znaczną powierzchnię miejscowości Młynarze, Słopsk oraz niewielką część miejscowości Niegów.

Zgodnie z Mapami zagrożenia powodziowego i Mapami ryzyka powodziowego dla rzeki Bug, na obszarze Gminy występują stany zagrożenia, obejmujące: wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi, które wynosi raz na 10 lat (tzn. 10%), średnie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi, które wynosi raz na 100 lat (tzn. 1%) oraz niskie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi, które wynosi raz na 500 lat (tzn. 0,2%).

Dla rzeki Fiszor nie zostały opracowane aktualne Mapy zagrożenia powodziowego i Mapy ryzyka powodziowego.

Zagrożenie te nie dotyczy jednak terenu objętego zmianą Studium.

5.20. Tereny osuwiskowe

Zmiana Studium nie obejmuje swym zasięgiem terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.

6. Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Aktualnie na terenie gminy Zabrodzie obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zabrodzie przyjęte uchwałą Nr XLI/216/2017 Rady Gminy Zabrodzie z dnia 14 grudnia 2017 roku.

Dokument ten jest zmieniany w związku z Uchwałą Nr XLIV/316/2022 Rady Gminy Zabrodzie z dnia 30 listopada 2022 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabrodzie. Zmianą objęte są tereny w obrębie Głuchy oraz część terenów w obrębie PGR Niegów.

W przypadku braku realizacji powyższej zmiany Studium, Gmina będzie rozwijała się zgodnie z obowiązującym dokumentem planistycznym. Na terenach objętych zmianą na przeważającej powierzchni obrębu Głuchy w obowiązującym Studium została wprowadzona funkcja usługowo- produkcyjna. Na tych terenach, które faktycznie nie są jeszcze zainwestowane mogą nastąpić istotne zmiany. Możliwe, że w przypadku realizacji zamierzeń inwestycyjnych zgodnych z obecnym Studium wzrośnie ilość odprowadzanych ścieków, odpadów, dojdzie do lokalnych przekształceń powierzchni terenu czy zmiany krajobrazu. Zmiany mogą dotyczyć także osłabienia istniejących powiązań przyrodniczych, zmniejszenia powierzchni terenów biologicznie czynnych, powstania lokalnych barier ekologicznych utrudniających migrację roślin i zwierząt, a także wzrostu zanieczyszczeń powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych.

Z kolei fragmenty wykształconej zabudowy mieszkaniowo-usługowej znajdującej się wzdłuż ulic w miejscowości Głuchy, zostaną utrzymane oraz zostaną uzupełnione nową zabudową. Na terenach już zainwestowanych stan środowiska nie ulegnie istotnym zmianom, gdyż obszary te pozostaną w obecnym użytkowaniu.

W środkowej części obrębu Głuchy znajduje się założenie dworsko-parkowe, dla którego utrzymane zostało dotychczasowe użytkowanie jako tereny zieleni urządzonej.

W południowo-wschodniej części obszar Głuchy oraz PGR Niegów pozostaną tereny rolnicze bez prawa do zabudowy. Ze względu na fakt, że tereny te stopniowo przestają być użytkowane rolniczo należy spodziewać się, że z czasem zostaną poddane wtórnej sukcesji.

W obu obrębach objętych zmiany Studium występują tereny leśne, które pozostaną nadal użytkowane zgodnie ze swoim przeznaczeniem.

Związku z brakiem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze zmiany Studium zakres i tempo przemian środowiskowych będzie w znacznym stopniu zależny od wydawanych decyzji o warunkach zabudowy, które nie muszą być zgodne z ustaleniami Studium. Z tego powodu obszar może rozwijać się chaotycznie, w sposób niezaplanowany.

Podsumowując, prognozuje się, że w przypadku braku realizacji ustaleń zmiany Studium, realizacja inwestycji zgodnie z zasadami określonymi w obowiązującym dokumencie planistycznym wprowadzi duże zmiany w skali obszaru objętego niniejszym opracowaniem, a stopień nasilenia przekształceń środowiska będzie uwarunkowany tendencjami rozwojowymi oraz potrzebami mieszkańców i przyszłych inwestorów.

7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Zmiana Studium jest zgodna z dokumentami na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym dotyczącymi środowiska i przyrody.

Dokumenty strategiczne na poziomie międzynarodowym i wspólnotowym:

- Konwencja o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro:

Wskazuje na zapewnienie ochrony przyrody w skali globalnej poprzez ochronę całego bogactwa przyrodniczego. Jej głównym celem jest ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów, uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych.

- Strategia „Europa 2020”:

Jej celem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych o 20 % oraz zwiększenie efektywności energetycznej o 20%.

- Strategia zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej (Strategia z Göteborga), w której wśród siedmiu kluczowych wyzwań w sferze polityki gospodarczej, ekologicznej i społecznej znalazły się m.in.:
 - ograniczanie zmian klimatu oraz promowanie czystszej energii,
 - zapewnienie, by systemy transportowe odpowiadały wymogom ochrony środowiska oraz spełniały gospodarcze i społeczne potrzeby społeczeństwa,
 - promowanie wysokiej jakości zdrowia publicznego,

– aktywne promowanie zrównoważonego rozwoju.

- Strategia Unii Europejskiej w zakresie przystosowania się do zmian klimatu:

Celem jest uodparnianie działań na szczeblu Unii Europejskiej na zmianę klimatu poprzez wspieranie przystosowania w kluczowych sektorach podatnych na zagrożenie. Kluczowym działaniem jest zapewnienie bardziej odpornej infrastruktury.

Dokumenty strategiczne na poziomie kraju:

- Strategia na rzecz Odpowiedniego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dokument określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. Przedstawia model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony, który oparty jest o indywidualny potencjał terytorialny, inwestycje, innowacje, rozwój, eksport oraz wysoko przetworzone produkty. Zakłada wspieranie sektorów strategicznych, mogących stać się motorami polskiej gospodarki.

- Polityka ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Zmiana Studium jest odzwierciedleniem polityki ekologicznej państwa, której podstawowym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Priorytetem jest nowoczesna polityka państwa oparta na budowaniu innowacyjnej gospodarki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Zrównoważony rozwój oznacza stabilny wzrost gospodarczy powiązany z racjonalną gospodarką zasobami środowiskowymi i respektowaniem praw człowieka. W Polityce ekologicznej państwa 2030 nadrzędną wartością jest człowiek. Działania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa ekologicznego koncentrują się na jakości życia, zdrowiu i dobrobycie Polski. Dokument wskazuje m.in. na konieczność podjęcia działań związanych z przeciwdziałaniem zmianom klimatu, opartych na zrównoważonej gospodarce leśnej. Cele szczegółowe obejmują:

- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska,
- skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich,
- rozwój transportu w warunkach zmian klimatu,
- zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu,
- stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
- kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Strategia odnosi się do jednego z kluczowych wyzwań polityki rozwoju państwa, którym jest zapewnienie wzrostu gospodarczego z zachowaniem i efektywnym wykorzystaniem zasobów środowiska oraz adaptacją do zmian klimatu. Celem głównym Strategii jest zapewnienie

zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.

Dokumenty strategiczne na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym stanowiące powiązanie sporządzanego planu miejscowego realizowanego na szczeblu gminnym z dokumentami ochrony środowiska obowiązującymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym:

- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2030 r.

Zmiana Studium odnosi się do kierunków działań ujętych w Programie Ochrony środowiska takich jak: odpowiednie zarządzanie zasobami przyrodniczymi ze szczególnym naciskiem na rozpoznanie najcenniejszych obszarów i obejmowaniu ich odpowiednią ochroną prawną lub stosując odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych, przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii z uwzględnieniem odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych oraz zapobieganie lub usuwanie ich skutków

- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wyszowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku

Nadrzędnym celem programu ochrony środowiska jest „ochrona środowiska przyrodniczego, poprawa jakości środowiska oraz poprawa standardu życia i bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców powiatu wyszkowskiego”. Zasadniczymi działaniami jest ograniczenie emisji substancji i energii do środowiska, racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska, ochrona przyrody, poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego powiatu oraz podnoszenie świadomości ekologicznej lokalnego społeczeństwa.

- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zabrodzie na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2027

Program ochrony środowiska wskazuje następujące działania, które powinny być uwzględnione w dokumentach planistycznych: ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi i racjonalnego gospodarowania gruntami, uwzględnienie obszarów występowania złóż kopalin oraz potrzeb ich eksploatacji, kompleksowe rozwiązania problemów zabudowy miast i wsi, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni, uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej, zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych, zapewnienie ochrony fauny i flory, uwzględnianie potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom, uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

8. Prognozowane oddziaływania na środowisko

Zmianą Studium objęto fragment gminy Zabrodzie – obręb Głuchy oraz fragment obrębu PGR Niegów. Najistotniejszą zmianą polityki przestrzennej Gminy jest ustalenie funkcji

terenów usługowo-produkcyjnych w części obrębu PGR Niegów, które obecnie stanowią tereny rolne. Nowe zasady zagospodarowania wraz z obowiązującymi ustaleniami obecnego Studium w zakresie pozostałych elementów kształtujących przestrzeń zapewniają racjonalne wykorzystanie potencjału terenu, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych oraz zapewnieniem właściwej gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami.

8.1. Oddziaływanie na obszary i obiekty prawnie chronione

W granicach Gminy występują trzy Obszary Natura 2000: Obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB14000, Obszar Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011 oraz Obszar Natura 2000 Wydmy Lucynowsko Mostowieckie PLH 140013. Na obszarze Gminy znajdują się również drzewa stanowiące pomniki przyrody - 6 dębów.

Jednakże obszar objęty zmianą Studium znajduje się poza granicami obszarów przyrodniczych objętych prawną ochroną: parkami narodowymi, parkami krajobrazowymi, rezerwatami, obszarami chronionego krajobrazu, obszarami Natura 2000, zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi, użytkami ekologicznymi. Na terenie zmiany Studium brak obiektów objętych prawną ochroną przyrodniczą, w tym pomników przyrody. Z tego powodu brak jest bezpośredniego oddziaływania na obszary czy obiekty prawnie chronione.

Obowiązujące szczegółowe zasady ochrony obszarów i obiektów o wartościach przyrodniczych ujęte w przepisach odrębnych zostały uwzględnione w zmianie Studium. Wprowadzane ustalenia nie wpływają na zachwianie właściwych warunków środowiskowych, które mogą mieć pośredni wpływ na obszary Natura 2000.

8.2. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, faunę, florę

Zmianą Studium objęty jest fragment gminy Zabrodzie. W jej wyniku część obszaru rolnego zostanie przeznaczona pod tereny usługowo-produkcyjne. W celu utrzymania dobrych warunków zachowania różnorodności biologicznej, fauny i flory zostały wprowadzone zapisy w zakresie rodzaju przedsięwzięć oraz wskaźników zabudowy i zagospodarowania. Kosztem utraty powierzchni pokrytych niską roślinnością nastąpi zmiana struktury przestrzennej miejscowości polegająca na zwiększeniu powierzchni zabudowanych i utwardzonych, powstaniu nowego układu komunikacyjnego.

Dla znacznej powierzchni objętej zmianą Studium został zachowany dotychczasowy kierunek przeznaczenia określony w obowiązującym Studium. Są to tereny zabudowy mieszkaniowej oraz tereny użytkowane rolniczo łąki, pastwiska. Obszary leśne zostały powiększone o niewielkie fragmenty. Takie działania zapewnią możliwość utrzymania bioróżnorodności biologicznej na przedmiotowym obszarze.

8.3. Oddziaływanie na powiązanie przyrodnicze

Analiza uwarunkowań przyrodniczych związanych z przebiegiem lokalnych i ponad lokalnych korytarzy pozwala uznać, że zmiana Studium nie powinny spowodować

zauważalnych zaburzeń w funkcjonowaniu istniejących powiązań ekologicznych. Wprowadzone zmiany nie ingerują w strukturę leśnego powiązania przyrodniczego przebiegającego wzdłuż północnej granicy zmiany Studium.

W obszarze zmiany Studium zostały zachowane istniejące kompleksy leśne. Zmianie ulegają tereny, które obecnie użytkowane są rolniczo (użytki zielone i grunty orne). Tereny te stanowią znaczący element składowy siedlisk zwierząt, w tym płazów. Przez tereny te przechodzą lokalne szlaki migracji zintegrowane z istniejącymi rowami melioracyjnymi. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie w opinii do niniejszej zmiany Studium (pismo WOOS-III.410.326.2023.JD z dnia 15 maja 2023 r.) zwrócił szczególną uwagę na zagrożenie w utrzymaniu funkcjonowania przejścia dla płazów PP zintegrowanego z rowem melioracyjnym, znajdującego się w drodze ekspresowej S8 na wysokości stacji gazowej. Wskazał, że proponowane w zmianie Studium nowe przeznaczenie „*ogranicza połączenie ekologiczne, powoduje fragmentację środowiska, co może skutkować izolacją populacji i terenów siedliskowych fauny, a w efekcie obniżenie różnorodności biologicznej. W konsekwencji może to doprowadzić do zaniku korytarza migracyjnego, dla którego wykonano przejście dla płazów pod drogą ekspresową S8*”. Faktycznie w przypadku zmiany zagospodarowania zgodnie ze zmianą Studium nastąpi uszczuplenie terenów aktywnych biologicznie, stanowiących miejsce bytowania, żerowania, rozrodu różnych gatunków zwierząt, w tym płazów. W procesie tym może również dojść do osłabienia istniejących powiązań przyrodniczych. Dlatego przy opracowaniu dokumentacji projektowych planowanych inwestycji wskazane będzie podejmowanie działań minimalizujących czy kompensujących. Głównym celem tych działań powinno być zachowanie ciągłości przyrodniczej rowów melioracyjnych, które obecnie pełnią funkcję szlaków migracyjnych sezonowych czy dyspersji osobników. W przypadku zmiany lokalizacji przebiegu rowów melioracyjnych wskazane jest wprowadzenie rozwiązań, które nie dopuszczą do przerwania istniejących powiązań, w tym utrudnienia dostępu do miejsc rozrodu, czy zimowisk. Szczególną rolę mogą w tym przypadku pełnić będą raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, które powinny zawierać m.in. szczegółową analizę form negatywnego oddziaływania inwestycji na płazy wraz z oszacowaniem ich istotności i wskazaniem działań o charakterze naprawczym i kompensującym. Przy przepuszczeniu wskazanym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, a także przy pozostałych przejściach zlokalizowanych w drodze ekspresowej S8, zaleca się stosowanie rozwiązań zapewniających zagospodarowanie zachęcające (naprowadzające) zwierzęta do penetrowania obszarów przepustu i jego otoczenia (koryto rowu powinno mieć najbardziej naturalną postać, wskazana jest ochrona warunków siedliskowych – temperatury, wilgotności, zróżnicowania roślinności) oraz stosowanie struktur przestrzennych służących zabezpieczeniu i ograniczeniu śmiertelności zwierząt – powodujących zatrzymanie przemieszczania się osobników do miejsc będących tzw. *pułapką antropogeniczną*, z jednoczesną zmianą kierunku ich przemieszczania się w celu naprowadzenia na obiekty umożliwiające im skuteczne i bezpieczne przejście, co skutecznie ograniczy śmiertelność.

8.4. Oddziaływanie na krajobraz

Zmiana sposobu użytkowania zgodnie ze zmianą Studium, zwłaszcza przeznaczenie terenów pod zabudowę usługową i przemysłową, czy też urządzenia fotowoltaiczne może spowodować obniżenie walorów krajobrazowych. Niezagospodarowane dotąd tereny, stanowiące wolne przestrzenie pól, zostaną przekształcone w tereny zabudowane. Przekształceniu ulegnie dotychczasowy wiejski charakter miejscowości Niegów i Głuchy, w którym nastąpią widoczne procesy budowlane związane z realizacją nowych inwestycji oraz z rozwojem gospodarczym tych terenów.

8.5. Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne

Zmiana struktury przestrzennej wraz z rozwojem usług i produkcji na terenie objętym zmianą Studium może w istotny sposób wpłynąć na jakość powietrza atmosferycznego. Zarówno na etapie prowadzenia prac budowlanych, jak i prowadzenia działalności gospodarczych, na tych terenach mogą wystąpić czynniki wpływające na powietrze atmosferyczne. Źródłem emisji zanieczyszczenia powietrza mogą być silniki maszyn budowlanych, transport samochodowy, czy odkryte miejsca składowania materiałów sypkich. Źródło emisji zanieczyszczeń do atmosfery może stanowić również budowa nowych przy zastosowaniu nieefektywnych i nieekologicznych technologii oraz materiałów, a także ogrzewanie budynków za pomocą paliw stałych.

W zmianie Studium zostały wprowadzone ustalenia umożliwiające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, co jest zgodne z ideą zrównoważonego rozwoju, i jednocześnie stanowi alternatywę dla energii z paliw kopalnych. Sprzyja to zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych oraz poprawie jakości powietrza.

8.6. Emisja hałasu

Zgodnie z obowiązującym Studium, lokalizacja terenów inwestycyjnych, z potencjalnym oddziaływaniem emisji hałasu, powinna mieć miejsce w pobliżu trasy ekspresowej S8. Przeznaczenie fragmentu obrębu PGR Niegów pod funkcję usługowo-produkcyjną jest zatem zgodne z ogólnie przyjętą polityką Gminy.

Nowe obiekty związane z rozwojem terenów usługowych i produkcyjnych mogą stanowić potencjalne zagrożenia hałasem. Prognozuje się, że takie oddziaływania akustyczne będą związane z realizacją danego przedsięwzięcia inwestycyjnego oraz prowadzeniem działalności gospodarczej na tym terenie, w tym rozbudową układu komunikacyjnego.

8.7. Emisja pól elektromagnetycznych

Przez obszar analizowanej zmiany Studium przebiega linia 110 kV. Innymi emitarami promieniowania są linie średniego i niskiego napięcia. Nie wskazano nowych obiektów ani instalacji stanowiących potencjalne źródło wzmożonego promieniowania elektromagnetycznego. Dlatego też nie przewiduje się nowych źródeł emisji pól elektromagnetycznych oraz ponadnormatywnego wzrostu promieniowania elektromagnetycznego na terenach objętych zmianą Studium. Realizacja nowych inwestycji

związanych głównie z funkcją usługową i produkcyjną powinna uwzględniać rozbudowę infrastruktury elektroenergetycznej opartej o najnowsze rozwiązania technologiczne oraz aktualne przepisy prawa dotyczące ochrony środowiska.

8.8. Gospodarka wodno-ściekowa

Przeznaczenie znacznej powierzchni terenów niezagospodarowanych pod funkcje usługowe i produkcyjne wyraźnie wpłynie na zmianę gospodarki wodno-ściekowej w miejscowości Niegów. Nastąpi wzrost zapotrzebowania na wodę na cele produkcyjne oraz powstanie znaczna ilość ścieków przemysłowych związanych z planowaną działalnością gospodarczą.

Rozwój nowych inwestycji związanych głównie z funkcją usługową i produkcyjną powinien uwzględniać realizację infrastruktury wodno-ściekowej opartej o najnowsze rozwiązania technologiczne oraz aktualne przepisy prawa dotyczące ochrony środowiska.

W zmianie Studium powiększono też obszar terenów usługowo-technicznych w obrębie PGR Niegów, gdzie mogą być lokalizowane nowe ujęcia wód oraz rozbudowywana infrastruktura techniczna związana z wodociągami. W pozostałych fragmentach zmiany Studium nie przewiduje się większych zmian pod względem gospodarki wodno-ściekowej.

8.9. Wytwarzanie odpadów

W gminie Zabrodzie funkcjonuje systemem gospodarowania odpadami. W granicach obszaru zmiany Studium przewiduje się, że będą wytwarzane odpady powstałe w wyniku prowadzonych na tym obszarze działalności usługowych i produkcyjnych, a także z terenów mieszkaniowo-usługowych. Wytwarzanie odpadów na tym terenie w oparciu i na zasadach ustalonych w regulaminie utrzymania czystości i porządku nie będzie stwarzać zagrożenia dla bezpieczeństwa ekologicznego.

8.10. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe mogą być związane z możliwością wystąpienia awarii bądź wypadków z udziałem substancji niebezpiecznych. Bezpośrednie skażenia środowiska mogą być związane z przeniknięciem się substancji niebezpiecznych do: atmosfery, gleby, wód powierzchniowych, wód podziemnych. Pośrednie skażenia środowiska mogą zostać wywołane wybuchem lub pożarem substancji niebezpiecznych związanych z katastrofą lub wypadkami z udziałem pojazdów przewożących substancje niebezpieczne powodujące wybuch lub pożar, jak również mogą być związane z katastrofą lub wypadkami w zakładach produkcyjnych. Zgodnie z definicją ujętą w art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz.U z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.) jako „poważne awarie” należy rozumieć „zdarzenia, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego

zagrożenia z opóźnieniem”. Z kolei „poważna awaria przemysłowa” jest „poważną awarią w zakładzie” (art. 3 pkt 24 ww. ustawy).

Biorąc pod uwagę sąsiedztwo trasy tranzytowej S8, przebieg gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia DN250 (ponad 20-letniego) oraz funkcje terenów wskazane w zmianie Studium, gdzie znaczna powierzchnia została przeznaczona pod funkcje usługowo-produkcyjne, należy stwierdzić, że istnieje potencjalne zagrożenie środowiska związane z poważnymi awariami transportowymi i produkcyjnymi (przemysłowymi).

W przypadku sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego postuluje się wprowadzenie zakazu lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, a także zakazu lokalizacji przedsięwzięć, które stanowią przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (za wyjątkiem inwestycji celu publicznego).

8.11. Powierzchnia terenu, grunty i gleby, złoża surowców naturalnych

Oddziaływanie na powierzchnię terenu (rzeźbę)

Na terenach przeznaczonych pod zabudowę, realizacja ustaleń zmiany Studium przyczyni się do przekształceń rzeźby terenów. Będą to zmiany o charakterze miejscowym i lokalnym, odnoszące się głównie do terenów, które obecnie nie są zagospodarowane, a zostały wskazane pod funkcję usługowo-produkcyjną. Na potrzeby realizacji inwestycji budowlanych oraz związanych z infrastrukturą techniczną (budowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, energetycznej i gazowej) niezbędne będzie wykonanie prac ziemnych powodujących naruszenie zewnętrznej warstwy ziemi – wykopy i nasypy.

Oddziaływanie na grunty i gleby

W wyniku realizacji ustaleń zmiany Studium może nastąpić zmiana sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu polegająca na zwiększeniu areału powierzchni zabudowy i powierzchni utwardzonych, co spowoduje obniżenie zdolności retencyjnych podłoża. Realizacja inwestycji budowlanych przyczyni się do zagęszczenia gleby, przemieszczenia mas ziemi oraz wymiany zewnętrznej warstwy ziemi. Ze względu na potrzebę zapewnienia zachowania pierwotnej struktury i właściwości gleby, w tym zdolności chłonnej podłoża, w Studium został ustalony minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. W wyniku ustaleń zmiany Studium nastąpią trwałe, lecz lokalne zmiany tego elementu abiotycznego środowiska.

Istotne jest, że wyniku realizacji zmiany Studium nastąpi zmiana sposobu użytkowania gruntów rolnych wysokiej klasy bonitacyjnej. Zgodnie z przepisami prawa art. 7 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz art. 15 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennego zmiana przeznaczenia gruntów na inne cele niż rolnicze może nastąpić wyłącznie w ramach procedury sporządzenia planu. W tym celu wymagane jest uzyskanie zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w powyższym zakresie.

Oddziaływanie na złoża surowców naturalnych

Na obszarze objętym zmianą Studium nie występują udokumentowane złoża kopalin, zatem powyższy dokument nie będzie na nie oddziaływać.

8.12. Warunki wodne

Obowiązujące przepisy prawa rangi unijnej jak i krajowej zabraniają realizacji przedsięwzięć, które mogłyby pogorszyć stan i jakość wód powierzchniowych i podziemnych pod względem jakościowym i ilościowym, a także wpłynąć niekorzystnie na ich funkcje ekologiczne. Zmiany w zagospodarowaniu wynikające z ustaleń zmiany Studium, polegające na nowym zagospodarowaniu i powstaniu nowej zabudowy (w szczególności zabudowy usługowej i produkcyjnej na znacznych terenach, które obecnie są niezagospodarowane) może wpłynąć na zmianę stosunków wodnych oraz jakość wód powierzchniowych i podziemnych na całym terenie. Jednym z głównych czynników będzie ograniczenie powierzchni spływu wód wynikające z realizacji nowych inwestycji oraz skanalizowania nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Należy jednak podkreślić, że ustalenia w obowiązującym Studium (ustalenia te nie są objęte zmianą, pozostaną nadal aktualne) ukierunkowane są na zapewnienie jak najlepszej jakości wód. Pozytywnym oddziaływaniem będzie ograniczenie przenikania zanieczyszczeń do gleb oraz wód podziemnych i powierzchniowych, czy też rozwój efektywnej energetyki, w którym umożliwiające zostanie stosowanie odnawialnych źródeł energii.

Oddziaływanie na wody podziemne

Na terenie objętym zmianą Studium istnieje możliwość podłączenia się do sieci wodociągowej oraz budowę sieci kanalizacyjnej. Docelowo ścieki z terenów objętych ww. dokumentem odprowadzane będą do oczyszczalni ścieków, co zapewni ochronę przed zanieczyszczeniami wód gruntowych ściekami bytowo-gospodarczymi.

W granicach zmiany Studium, w północnej części obrębu Niegów PGR znajduje się gminny teren wodociągowy, który w przyszłości może zostać użytkowany i rozbudowywany wraz z rosnącym zapotrzebowaniem Gminy w tym zakresie.

Oddziaływanie na wody powierzchniowe

Zachowanie 20% minimalnego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej określonego w obowiązującym Studium dla wszystkich terenów usługowo-produkcyjnych zapewnia utrzymanie powierzchni umożliwiających wsiąkanie wód opadowych i roztopowych do gruntu, nie dopuszczając lub znacznie ograniczając spływ powierzchniowy. Także zmiana Studium uwzględnia zasady ochrony i gospodarowania wodami powierzchniowymi obowiązującymi w aktualnym dokumencie. Przyjmuje ustalenia w zakresie odprowadzania ścieków, co korzystnie wpłynie na stan sanitarny wód powierzchniowych.

8.13. Warunki klimatyczne

Zmiana Studium obejmuje między innymi obszary przeznaczone pod nowe tereny usługowo-produkcyjne, częściowo pod istniejącą i nową zabudowę mieszkaniowo-usługową i tereny rolne oraz inne funkcje o mniejszym udziale powierzchniowym.

Nowe inwestycje, realizowane zgodnie z przeznaczeniem wyznaczonym w zmianie Studium, mogą wpłynąć na zmianę warunków klimatycznych. W przypadku powstania nowej zabudowy, której lokalizacja może być związana z przekształceniem środowiska i zmianą sposobu użytkowania gruntu, może nastąpić zmiana warunków klimatu miejscowego w kierunku topoklimatu typowego dla terenów zabudowanych. Topoklimat ten charakteryzuje się większą amplitudą temperatur, zmianą wilgotności powietrza, przepływu i prędkości wiatru oraz zwiększeniem zanieczyszczenia powietrza w porównaniu do obecnych warunków klimatycznych terenów otwartych. Należy wskazać, że wpływ na zmianę klimatu będzie uzależniony od tempa i charakteru docelowego zagospodarowania poszczególnych terenów.

8.14. Oddziaływanie na obszary i obiekty dziedzictwa kulturowego, zabytki, dobra kultury współczesnej oraz dobra materialne

W granicach zmiany Studium występują zabytki oraz obiekty dziedzictwa kulturowego. W miejscowości Głuchy znajduje się założenie dworsko-parkowe „Norwidów” wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków oraz domy jednorodzinne ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków. Zlokalizowane są również stanowiska archeologiczne oraz przydrożne kapliczki.

Analiza przestrzennych relacji obszarów, na których może nastąpić przekształcenie sposobu użytkowania wynikającego z ustaleń zmian Studium, względem lokalizacji obiektów zabytkowych pozwala na stwierdzić, że powyższe zmiany zagospodarowania nie powinny spowodować utraty lub obniżenia wartości ww. obiektów w skutek ich zniszczenia lub uszkodzenia.

Nie zidentyfikowano też zagrożeń, które mogłyby negatywnie wpływać na dobra materialne. Prognozuje się, że realizacja postanowień zmiany Studium nie będzie wywierać negatywnego wpływu na te elementy środowiska.

8.15. Oddziaływanie na ludzi

Ochrona warunków życia mieszkańców wsi Niegów i Głuchy oraz ludzi, którzy korzystają i będą korzystać z lokowanych funkcji usługowych i produkcyjnych polega na zapewnieniu zachowania określonych przepisami prawa norm i standardów środowiska.

Zmiana Studium dotyczy w głównej mierze terenów otwartych niezabudowanych. W miejscowości Głuchy istnieje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, która zgodnie z obowiązującym Studium otoczona jest terenami docelowo przeznaczonymi pod funkcje usługowe i produkcyjne. W Niegowie obszar zmiany Studium od wschodu sąsiaduje z założeniem dworsko-parkowy, za którym rozwinęła się zabudowa mieszkaniowa. Nowe przeznaczenie wskazane w zmianie Studium stanowi kontynuację sposobu zagospodarowania ustalonego dla terenów sąsiednich w oparciu o obowiązujące Studium. Dalszy rozwój planowanej zabudowy usługowo-produkcyjnej potencjalnie może zwiększyć skalę i zasięg

uciążliwości tj. emisji zanieczyszczeń powietrza, emisji hałasu. Także zwiększy liczbę użytkowników, którzy mogą być narażeni na tego rodzaju uciążliwości.

Zmiany Studium nie powinny mieć bezpośredniego negatywnego wpływu na warunki bytowania mieszkańców. Ze względu na warunki lokalizowania nowych funkcji wyżej wskazane potencjalne uciążliwości nie powinny istotnie oddziaływać na znajdujące się w otoczeniu funkcję chronioną – zabudowę mieszkaniową. Nowe działania inwestycyjne na obszarze będą musiały spełniać obowiązujące przepisy w zakresie ochrony środowiska.

Realizacja tego rodzaju nowych inwestycji wiąże się ze zwiększeniem prawdopodobieństwa wystąpienia poważnych awarii. Istotnym wydaje się fakt, że podmioty gospodarcze o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii są pod stałą kontrolą inspektora ochrony środowiska oraz państwowej straży, których zadaniem jest przede wszystkim zapobieganie występowania poważnych awarii przemysłowych. Oprócz awarii, które mogą mieć miejsce na terenach produkcyjnych i usługowych, mogą również wystąpić awarie podczas transportu substancji niebezpiecznych na trasie S8 lub tranzytowego przesyłu gazu w czynnym gazociągu wysokiego ciśnienia wynikające z rozszczelnienia lub niewłaściwej eksploatacji sieci.

Prognozując należy wskazać, że określony kierunek zagospodarowania w zmianie Studium zasadniczo wyklucza możliwość realizacji inwestycji i obiektów mogących w sposób jednoznaczny negatywny wpływać na środowisko życia i zdrowie mieszkańców wsi Niegów i Głuchy.

9. Oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe

Prognoza oddziaływania na środowisko opiera się na szczegółowej analizie poszczególnych elementów środowiska oraz potencjalnych działaniach, które będą realizowane w myśl ustaleń zmiany Studium. Zgodnie z art. 51 ust. 2 e ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w prognozie oddziaływania na środowisko należy zawrzeć analizę i ocenę przewidywanych znaczących oddziaływań, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko w tym na poszczególne jego elementy: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne.

W rozdziale 8 została przedstawiona ocena realizacji ustaleń zmiany Studium w podziale na poszczególne elementy środowiska, w tym środowiska przyrodniczego oraz ludzi, uwzględniając wzajemne zależności między nimi oraz powiązania i relacje z środowiskiem zewnętrznym. Wpływ na środowisko skutków realizacji zmiany Studium zróżnicowane jest w zależności od: bezpośredniości oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne,

skumulowane), okresu trwania oddziaływania (długoterminowe, średnioterminowe, krótkoterminowe), częstotliwości oddziaływania (stałe, chwilowe), zasięgu oddziaływania (miejscowe, lokalne, ponadlokalne, regionalne, ponadregionalne), trwałość przekształceń (nieodwracalne, częściowo odwracalne, odwracalne, możliwe do rewaloryzacji), intensywności przekształceń (nieistotne, nieznaczne, zauważalne, duże, zupełne). Należy podkreślić, że wraz ze wzrostem tempa i intensywnością zmiany zagospodarowania, czyli wzrostem powierzchni nowej zabudowy i powierzchni terenów utwardzonych, jednocześnie zmniejszeniem powierzchni biologicznie czynnej, może nastąpić modyfikacja środowiska abiotycznego, zmiana bioróżnorodności, składu gatunkowego flory i fauny, utraty walorów produkcyjnych gleb, zmiana struktury powiązań przyrodniczych. Zmiany te będą warunkowe skalą i tempem realizacji ustaleń planistycznych oraz procesem zachodzących przekształceń w otoczeniu. Biorąc powyższe prognozuje się następujące zróżnicowanie skutków oddziaływania zamian na poszczególne elementy środowiska:

- na obszary i obiekty prawnie chronione – brak oddziaływania,
- na rzeźbę, powierzchnie terenu, grunty i gleby (w tym gleby chronione) – bezpośrednie, pośrednie, długoterminowe, średnioterminowe, krótkoterminowe, stałe, w znacznym stopniu nieodwracalne, zmiana tych elementów może być zupełna
- na złoża surowców mineralnych – brak oddziaływania,
- na różnorodność biologiczną, faunę i florę – bezpośrednie i pośrednie, długoterminowe, stałe, miejscowe, nieodwracalne, zauważalne,
- na wody powierzchniowe i podziemne – bezpośrednie i pośrednie, długoterminowe, stałe, miejscowe, lokalne, nieodwracalne, zauważalne,
- na krajobraz – bezpośrednie, długoterminowe, stałe, miejscowe, lokalne, nieodwracalne, zupełne w zależności od realizacji ustaleń zmiany Studium,
- na powietrze atmosferyczne – bezpośrednie, długotrwałe, stałe, bez znaczenia, miejscowe, lokalne, częściowo odwracalny, nieznaczne,
- na klimat akustyczny – bezpośredni, długoterminowe, średnioterminowe, krótkoterminowe, stałe, negatywne i pozytywne, miejscowe, lokalne, odwracalne, zauważalne,
- na zabytki – bezpośredni względem stanowisk archeologicznych, pośredni względem pozostałych obiektów zabytkowych, stałe, pozytywne, miejscowe, niezauważalne,
- na zdrowie i życie ludzi – bezpośredni i pośredni, krótkoterminowe i długoterminowe, stałe, pozytywne, miejscowe i lokalne, częściowo odwracalne, duże.

Potencjalne oddziaływanie skumulowane może obejmować emisję zanieczyszczeń powietrza spowodowaną uwalnianiem do atmosfery szkodliwych pyłów, gazów pochodzących z urządzeń i pojazdów oraz emisję hałasu związaną głównie z intensywnym ruchem samochodowym na tym terenie.

Planowane zmiany zagospodarowania będą miały zróżnicowany wpływ na środowisko. Z pewnością zwiększy się pobór wody oraz odprowadzanie ścieków i odpadów, a także emisji hałasu i zanieczyszczeń atmosferycznych. Obowiązujące ustalenia Studium w zakresie ochrony środowiska, obowiązku zapewnienia odpowiedniego wyposażenie w infrastrukturę komunikacyjną i techniczną powolną na wprowadzenie działań minimalizujących negatywny wpływ przewidywanych zmian na środowiska.

10. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Nowe zapisy wprowadzone zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zabrodzia zostały dostosowane do norm ujętych w powyższym obowiązującym dokumencie. Normy te zostały sformułowane w celu ochrony środowiska i służą zapobieganiu, ograniczeniu negatywnych oddziaływań na środowisko.

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zawiera ustalenia określające cele, które zapewniają zapobieganie, ograniczenie lub niedopuszczenie do negatywnych wpływów zmiana zagospodarowania na środowisko. Przyjęte w nim założenia przewidują *„zachowanie podstawowych elementów systemu przyrodniczego gminy – ochronę i wzbogacanie ich walorów ekologicznych i wartości użytkowych, przy zapewnieniu sprawnego funkcjonowania całego systemu przyrodniczego w powiązaniu z systemem wojewódzkim i krajowym oraz ich racjonalne wykorzystanie w rozwoju gminy.”*. Uwzględnione zasady ochrony środowiska, w tym przyrody, ujęte w obowiązujących przepisach prawa. Przyjęto, że z *„zgodnie Ustawą o ochronie przyrody, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:*

- *pogarszać stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,*
- *wpływać negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,*
- *pogarszać integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.”*

W kierunki polityki przestrzennej Gminy zostały również wpisane zasady wynikające z prawnej ochrony zabytków.

W 2.5.3 *Kształtowanie struktury przyrodniczej gminy, korytarze ekologiczne* ww. obowiązującego Studium podkreślono znaczenie elementów wpływających na efektywne funkcjonowanie powiązań przyrodniczych, wskazując przede wszystkim na potencjał biologiczny ekosystemów tworzących ciąg przyrodniczy, ciągłości przebiegu i nawiązania do potencjału ekosystemów zasilających oraz sąsiedztwa istniejącej zabudowy. Jednocześnie w obowiązującym Studium stwierdzono, że *„główne i lokalne istniejące powiązania ekologiczne, jako trzon systemu przyrodniczego w skali gminy, powinny być chronione przed dodatkowym przerwaniem lub osłabieniem”*. Jako zalecenie w celu ochrony powiązań ekologicznych wskazano następujące *„zalecenia:*

- *utrzymania ciągłości i wzmocnienia struktur biologicznie czynnych: lasów, zadrzewień i zakrzewień o charakterze naturalnym, łąk i mokradel, cieków i zbiorników wodnych, z wykluczeniem lub znacznym ograniczeniem rozwoju zabudowy w tych miejscach;*
- *zapewnienia czystości środowiska (powietrza, wody, gruntu, powierzchni ziemi),*
- *nie dopuszczania nowej zabudowy, zagęszczonej w bezpośrednim sąsiedztwie korytarzy ekologicznych.”*

W zakresie ochrony krajobrazu zostały wprowadzone ustalenia ukierunkowane na zapewnieniu zachowania charakteru krajobrazu doliny Bugu, która stanowi największy walor krajobrazowy. Także zwrócono uwagę na ochronę rejonów leśnych. Za istotne zostały uznane działania polegające na ochronie ww. elementów krajobrazu „*przed inwestycyjnymi formami zainwestowania, ochrony przed nadmierną antropopresją, ochrony przed zniszczeniem elementów kształtujących tożsamość przyrodniczą i krajobrazową tych terenów (wód, lasów, zadrzewień, ekosystemów bagiennych).*” W celu ochrony krajobrazu wydm ustalono „*ochronę przed zainwestowaniem i nadmierną penetracją*” wraz z ochroną roślinności, która pokrywa te formy. W obowiązującym Studium również wskazano na prawną ochronę lasów ochronnych wynikającą ustawy o lasach.

W rozdziale 2.5.6 *Kierunki ochrony przed uciążliwościami* stan czystości środowiska w całej Gminie został oceniony pozytywnie. Jako znaczące obiekty powodujące uciążliwości dla środowiska, które są i pozostaną, zostały wskazane obiekty komunikacyjne (trasa S8 i linia kolejowa) oraz kopalnie surowców naturalnych w fazie wydobywania i wywozu materiału. „*Dla utrzymania czystego środowiska i przeciwdziałania uciążliwościom rysują się następujące kierunki:*

- *konsekwentne unikanie lokalizacji przedsięwzięć generujących duże emisje zanieczyszczeń powietrza, ścieków, odpadów, obiektów wodochłonnych;*
- *prowadzenie działań na rzecz prawidłowej gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami - sukcesywnie wprowadzanie kanalizacji na tereny zabudowy wiejskiej,*
- *rekultywacja terenów kopalnianych i przekształcenie terenu pod funkcje USR – usługi sportu i rekreacji, jako ogólnodostępne.*
- *unikanie lokalizacji obiektów wrażliwych na uciążliwość hałasu w sąsiedztwie linii kolejowej;*
- *lokalizowanie dużych zakładów z zakresu usług i produkcji jedynie w strefie trasy S8.”*

W obowiązującym Studium wprowadzone zostały następujące zakazy:

- *lokalizowania zakładów zaliczonych do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii;*
- *lokalizowania zakładów zaliczonych do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii;*
- *lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego.*

Także w obowiązującym Studium zostały określone kierunki w zakresie unieszkodliwiania odpadów, którego podstawową zasadą jest ograniczenie ilości i rodzaju odpadów na etapie powstawania.

Nowe zapisy, które zostały wprowadzone zmianą Studium odnoszą się i wpisują się w powyższe ustalenia. Sposób zagospodarowania, który będzie konsekwencją zmianą Studium, będzie miał antropogeniczny wpływ na istniejące środowisko. Niemniej jednak mając na względzie wszystkie ustalenia Studium, które należy czytać całościowo, należy przyjąć, że działania inwestycyjne na obszarze „zmian” nie wpłyną zasadniczo na pogorszenie stanu i funkcjonowanie środowiska. Nie spowodują znaczących oddziaływań na obszary objęte ochroną prawną, w tym przedmiot i cele ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność i spójność.

W związku z powyższym stwierdzono, że nie ma konieczności wprowadzenia dodatkowych rozwiązań, których celem byłoby zapewnienie ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko, czy minimalizowania zarówno na etapie realizacji inwestycji, jak i późniejszego użytkowania terenów.

W myśl art. 3 pkt 8 ustawy Prawo ochrony środowiska pod pojęciem „kompensacja przyrodnicza” rozumie się „zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych”. Ze względu na charakter dokumentu, jakim jest zmian Studium, nie ma możliwości na wskazanie działań kompensujących. Ewentualne określenie takich działań powinno odbywać się na etapie projektowania, planowania oraz prowadzenia procedur związanych z realizacją poszczególnych przedsięwzięć. Ze względu rodzaj nowej funkcji jaką jest usługa i produkcja oraz dopuszczenie realizacji urządzeń OZE o mocy zainstalowania powyżej 500 kW, prawdopodobne będzie wymagane poproszenie wszelkich działań prowadzonych na tym terenie, uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W związku z powyższym na ogólnym etapie planistycznym nie wskazuje się rozwiązań mających charakter działań kompensujących.

Dodatkowe działania w zakresie planowania przestrzennego powinny zostać określone na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. To w tych dokumentach planistycznych należy zwrócić szczególną uwagę na wpływ poszczególnych planowanych inwestycji na zmianę stanu i jakości środowiska i jego poszczególne elementy. Postuluje się o wprowadzenie ustaleń, które w jak najlepszy sposób zapewnią ochronę przed niekorzystnymi czynnikami. Wskazane jest ustalenie odpowiednich zasad zagospodarowania w zakresie lokalizacji, wskaźników i parametrów zagospodarowania i zabudowy, doboru rozwiązań technologicznych, technicznych dostosowanych do lokalnych uwarunkowań oraz uwzględniających potrzeby zachowania środowiska.

11. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3b ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziału społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko prognoza oddziaływania na środowisko powinna zawierać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w zmianie Studium wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opisu metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

W zmianie Studium oraz w prognozie oddziaływania na środowisko nie przedstawiono rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w ww. dokumencie planistycznym. Takie podejście wynika z faktu, że zmiany kierunku zagospodarowania przestrzennego części Gminy

(obejmujące teren w obrębach Niegów PGR i Głuchy) podyktowane są aktualnymi potrzebami i trendami rozwojowymi obszarów położonych wzdłuż trasy S8. Konkretnie rozwiązania planistyczne w takich obszarach mają istotne znaczenie ekonomiczne Zabrodzia, w tym również dla całego rejonu. Celem zmiany Studium, co zostało podkreślone w uzasadnieniu do uchwały intencyjnej, było zwiększenie powierzchni terenów o funkcji usługowo-przemysłowej oraz umożliwienie realizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW. Ustalenia planistyczne zostały sformułowane w sposób, który zapewni realizację powyżej przyjętych zamierzeń inwestycyjnych będących w ścisłym powiązaniu z polityką przestrzenną Gminy ujętą w obowiązującym Studium. Jednocześnie w zmianie Studium zwrócono uwagę na wszelkie ograniczenia wynikające z uwarunkowań lokalnych i ponadlokalnych. Na etapie projektowym powyższe zagadnienia były analizowane, aby wypracować najkorzystniejsze rozwiązania zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

12. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień dokumentu planistycznego

Zgodnie z art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym analiza aktualności Studium oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powinna być wykonana przez organ wykonawczy gminy przynajmniej raz w ciągu trwania kadencji rady gminy. Oprócz oceny aktualności obowiązujących aktów planistycznych, analiza ta pozwoli na kontrolę ewentualnych oddziaływań realizacji kierunków określonych w Studium i jej wpływie na środowisko. Za najistotniejsze należy uznać monitorowanie rozwoju zabudowy o funkcji usługowej i produkcyjnej, tempa zagospodarowania terenów wskazanych w dokumencie planistycznym pod tę funkcję oraz zmian środowiska będących skutkiem ww. przekształceń przestrzennych miejscowości.

Należy jednocześnie wskazać, że gmina Zabrodzie jest objęta stałym monitoringiem prowadzonym w skali lokalnej, regionalnej i krajowej, które są źródłem danych będących podstawą do prowadzenia szczegółowych analiz i ocen zachodzących zmian zagospodarowania i zmian środowiskowych. Skutki realizacji ustaleń zmiany Studium będą również oceniane w ramach sporządzania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla tych terenów, przygotowania opracowań środowiskowych (ekofizjografii, prognoz oddziaływania na środowisko), czy innych opracowań o charakterze branżowym, specjalistycznym dotyczących obszaru zmiany Studium, jak również terenów sąsiednich czy w odniesieniu do obszaru całej Gminy.

13. Podsumowanie i wnioski

Dotychczasowe kierunki rozwoju gminy Zabrodzie, które zostały określone w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zabrodzie oraz skutki ich realizacji pozostają niezmienione z wyjątkiem obszaru zmiany Studium. Wprowadzone zmiany wynikają z konieczności dostosowania działań gospodarczych Gminy

do potencjalnych możliwości ekonomicznych rozwoju jakie warunkuje położenie Gminy w pobliżu trasy S8. Zmiany Studium dotyczą wyłącznie niewielkiego fragmentu w południowo-zachodniej części Zabrodzia, obrębach Niegów PGR i Głuchy. Dotyczą przede wszystkim zwieszenia powierzchni predysponowanych pod funkcję usługowo-produkcyjną oraz możliwość realizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej nie większej niż 500 kW. Realizacja ustaleń zmian nie będzie miała negatywnego wpływu na środowisko, w tym na przyrodę oraz mieszkańców Gminy.

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nakłada obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko m.in. dla projektów studiów uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gmin oraz ich zmian. Przedmiotowa prognoza sporządzana jest równoległe ze zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zabrodzie.

Konieczność zmiany Studium podyktowana jest potrzebą aktualizacji istniejącego Studium do potrzeb i możliwości rozwojowych Gminy.

Obowiązujący dokument Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z dnia 14 grudnia 2017 r. przeznaczają część terenów pod funkcję usługowo-produkcyjną, pozostawiając część terenów obrębu Niegów PGR i Głuchy jako rolnicze. Także w obowiązującym Studium nie zostały zawarte ustalenia umożliwiające na tych terenach realizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW. Brak powyższych ustaleń były przyczyną sporządzenia powyższej zmiany Studium.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest opracowaniem, którego celem jest wykazanie wpływu realizacji nowych zapisów zmiany Studium, na środowisko naturalne i zdrowie ludzi. W dokumencie wskazuje się potencjalne zagrożenia dla środowiska oraz metody ich minimalizowania. W prognozie przede wszystkim poddano analizie i oceniono stan środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów objętych proponowanymi zmianami. Przeanalizowano jakie zmiany będą zachodzić środowisku w przypadku braku realizacji zmiany Studium. Dokonano weryfikacji zgodności ustaleń zmiany Studium z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. Przeprowadzono dogłębną analizę proponowanych zmian sposobu zagospodarowania przestrzennego na poszczególne komponenty środowiska. Wykazano rodzaje oddziaływań, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne.

Wskazano, iż nie ma potrzeby przedstawiania rozwiązań mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,

mogących być rezultatem realizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w nowym brzmieniu.

Analizy zawarte w prognozie jednoznacznie rozstrzygają czy ustalenia zmiany Studium nie będą miały negatywnego wpływu na środowisko i zdrowie ludzi. Nadmienić w tym miejscu warto iż studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy/miasta nie jest aktem prawa miejscowego. Jego przyjęcie nie wprowadza konkretnych rozwiązań. Studium jest dokumentem planistycznym organizujący przestrzeń jednostki terytorialnej. Dokument ten określa, w jakim kierunku dany teren będzie się rozwijał. Ma wyłącznie znaczenie strategiczne poprzez określenie kierunku polityki przestrzennej Gminy.

Podsumowując, prognoza nie wykazała istotnych przeciwwskazań dla realizacji zmian Studium.

BAAU Architektura Urbanistyka Sp. z o.o.
ul. Sękocińska 11A/20
02 – 313 Warszawa

Warszawa, dnia 19 kwietnia 2023 r.

Oświadczenie kierownika zespołu autorów prognozy oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.) oświadczam, że zostały spełnione wymagania o których mowa w art. 74a ust. 2.

Bartosz Roslan

.....
*kierownika zespołu autorów
miejscowego planu
zagospodarowania przestrzennego
oraz prognozy oddziaływania na
środowisko*